Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Summa angelica de casibus conscientiae

Angelus <Carletus>

[Nürnberg], 10. Feb. 1492

Balistariorum - Blasphemia

urn:nbn:de:bsz:31-300937

Visual Library

retineat ea quē sunt vltra suam necessitatem et sue familie videns aliquē in extrema necessitate: quia tenet̄ ei de tali superfluo subuenire de precepto. vt dicit Ri. in. iiij. dist. xv. De quo vide. ī. elemosyna. §. j. Tercio cum retinet supflua rōne cōdecētie sui status: q2 de ipis tenet̄ facere elemosynas. etiā nō existentib9 in extrema necessitate sm Ri. vbi. s. Et hoc intelligo cū retinet amore inordinato. Secus si teneret vt loco et tempore dispensaret: quia nō tenet̄ simul talia superflua dare. In alijs autē casib9 cōmuniter est veniale.

4 ¶ Que sunt eius filie? R. ꝙ multe. Ipa est que fecit meū ⁊ tuū contra ius naturale quod omnia cōmunia fecerat. viij. di. §. differt. xlvij. dist. sicut. xij. q. j. dilectissimis. ⁊. c. duo. Ipa in terrenis facit fortes: in celestib9 debiles. xlvij. dist. oīes huius seculi. Ipa excecat rōnē ⁊ gratius facit videre aurum ꝙ solem. dicto. c. sicut. ⁊. xxxvij. dist. nōne. Ipsa facit idolatrare ⁊ fornicari. xxviij. q. j. idolatriā. ⁊. j. q. j. cum omnis auaricia. Itē facit adulari regib9. vt captent alienas hereditates. dicto. c. nōne. Ipa furtum. rapinam. vsuram. fraudem. falsitatē. iniusticiam. symoniam. acceptionē personarū. pditionem. turpe lucrū. imisericordiā. ⁊ inquietudinē parit. de quib9 vide in titulis suis. Et breuiter ipa est omnium maloꝝ radix. xlvij. di. bonoꝝ auctor. ⁊ xxiij di. his ergo. Ipa maiorē reuerentiam exhibet auro ꝙ deo. xlvij. dist. sicut. Ipsa excecat mentē. de prebē. quorundā. li. vi. et in. c. v. de elec. li. vi. dicitur auaricie cecitas.

[A]udacia vtrū sit peccatū? R. ꝙ sic sm ꝙ dicit excessum passionis qui ꝓprie dicit̄ auaricia. de q̄ eccl. viij. cū audace ne eas. et opponitur fortitudini que est ꝯ̄ timores ⁊ audacias.
a

[A]ugere an ꝓhibeat̄ q̄ ē ꝓhibit9 acquirere? Rñ. Ge. in. c. cum ex eo. de exces. pla. li. vi. ꝙ nō. q2 ꝓhibit9 acquirere nouū ius in re nō dicit̄ venire ꝯ̄ ꝓhibitionē. licet augmentet pristinū qd̄ hēbat añ ꝓhibitionē. vt ē casus i. c. ſi. secūdo Rñ. de concess. pbē. li. vi. vide. ī. loca. §. iij.
a

[A]ugurium qd̄ fit ī consideratōne auiū ad scientiā futuroꝝ ē ex traditōe maloꝝ angeloꝝ. xxvj. q. ij. q̄ sine. Vtꝝ hāc artē exercere sit licitū Rñ. ꝙ vanitas ē ⁊ supstitio. xxvj. q. ij. c. illd̄. imo ē idolatrie cultus augurij supstitionib9 implicari. xxvj. q. ij. §. ⁊ illud. Et sic patz ꝙ est peccatū mortale. Et cōfirmat̄ hoc. q2 in. c. augurijs. xxvj. q. vj. dicit̄ ꝙ augurijs seruiēs est ab ecclesia seperandus. Sz de hoc latius vide. ī. Sortilegium.
a

[A]usteritas indiscreta in vigilijs ⁊ orōnib9 reprehendit̄ de cōse. di. v. nō mediocriter. Et posset esse mortale pctm̄: videlicet qū notabilit̄ ledēt vitā ꝓpriā ⁊ scīēter vl' ex tali indiscretiōe q̄ ꝓueniret ex lata culpa: vt pz ex. d. c. nō mediocrit̄. qd̄ demōstrat eos cōmittere rapinā.
a

1 ¶ Austeritas in imperādo est qū nō cū tranquillitate corrigit: sed aspere subditos inflectere festinat. xlvj. dist. hoc habet.

¶ Austerus nō dz eē dispensator vbi deus ē benign9. xxvj. q. vij. allegāt i fi. Meli9 est p māsuetudinē peccatores ab errore eruē ꝙ p austeritatem in fouea pditōnis ꝯpellere. xlv. dist. recedite. q2 austeritas imoderata nec correctionē iducit: nec salutē. xlv. di. cū beat9. Et sic pz ꝙ nec multa austeritate exulcerādi sunt sbditi neq3 nimia benignitate dissoluendi. xlv. di. disciplina. 2

[B]alistarioꝝ ars quomodo ꝓhibetur. vide s. ars in principio.
b

[B]alneum vtꝝ sit intrandum die dñica? Rñ. p voluptate aut luxuria oī tpe ꝓhibet̄ p ncc̄itate aūt lz. vt ē tex. i. c. puenit. de ꝯse. di. iij.
b

¶ Vtrum liceat clericis vel religiosis balnea intrare? Rñ. ꝙ sic: causa necessitatis: vt patz ex tex. xxiij q. j. omnis qui. 1

Vtrū liceat balneū intrare cū mulierib9. Rñ. ꝙ nō vt ē tex. in. c. nō oportet. lxxxi. di. Immo vt dic̄ glo. ibidē. Si vir ingreditur balneū cum muliere extranea: donatiōe ꝓpter nuptias priuatur ⁊ mulier dote si cū viro alieno habuerit balneū. vt. C. de pu. l. vl. §. int̄ culpas. Immo infamis est q̄ tenet mulieres custodiētes balneatoꝝ vestes: vt. l. athletas. ff. de his q̄ no. infa. §. ait ptor. 2

¶ Vtꝝ liceat balneū intrare cū iudeo? Rñ. ꝙ nō. vlli cristiano. ⁊ si clericus ē dz deponi. laicus excōicari q̄ cū iudeo se balneat. xxviij. q. i. nullius. 3

[B]annum Qualiter puniat̄ banniens episcopū. vide infra Excōicatio. v. casu. ix.
b

¶ Vtꝝ iniuste banniēs aliquē teneat̄ ad restitutionē de amissis ratōne talis bānitionis? Rñ. ꝙ vltra peccatū mortale qd̄ incurrit tenet̄ ad restitutionē sm Inno. i. c. fi. d̄ his que vi. metusue cā fi. ff. qd̄ me. cā. l. si cū exceptōne. §. pedius. q2 bānitio ei9 fuit amissionis occasio. d. l. si cū. §. i hac actōne. Nec ob. ff. eo. l. metū. in prin. vbi sentiēs armatos cōtra se venire et fugiēs si occupatus fuit fundus quē fugiendo dimisit: nō tenētur armati. q2 loquit̄ qū metus fuit vanus: q2 forte ꝯtra eū nō ibāt. sed si ꝓmisissent ire contra eum ⁊ huiusmodi bene tenēnt̄ de omni damno qd̄ iuraret sibi contigisse eorum occasione. ar. dictarum. l. et. d. c. fi. ⁊ ij. q. i. in primis. De bannis que debent fieri in matrimonio. vide infra clandestinum. in prin. de bannitiōe que est diffidatio. vide. ī. diffidatio. 1

¶ Vtrū bannitus amittat que sunt iuris ciuilis. Rñ. sm Bar. aut ē bānitus talit̄ ꝙ potest impune offēdi. Et sic si est bānitus ius imperij pdit. Si vero est bannitus alicuius ciuitatis vel regni sic non pdit ea q̄ sunt iuris ciuilis ciuiū romanoꝝ. sm ea q̄ sunt ꝓpria illius ciuitates vel regni. hoc no. Bar. i l. amissione. ff. d̄ ca. di. Et addit ꝙ ad hoc vt sit talis bannitus duo requiruntur. Primū ꝙ sit inobediens ⁊ aufugerit ab imperio cui subest. ⁊ sic exbānitus. Secundum ꝙ in hostiū numero se conferat 2

ꝛ habet eum ꝑ hoste. Si aũt q̃s esset bãnitus. nõ
tñ haberet vt hostis. nec posset offendi impune ex
forma statuti. tũc talis nõ ꝑdit etiã ea q̃ sunt ciui-
tatis. Et sic pꝫ quõ põt facere testm̃ vel succedere:
qꝛ prim⁹ nõ põt. s. bãnitus impij. Alius bãnitus
ciuitatis potest. ꝛ multo fortius bãnitus qui non
põt offendi: ꝫ secundus põt f̃m ius cõe secus i suc
cessione f̃m statuta ciuitatis.

aptismus

b prĩo quotuplex est: R̃ñ. triplex. vt dicit
Aug. li. iiij. de vnico baptismo. ꝛ de con
se. dist. iiij. c. baptismi vicẽ. s. fluminis.
de hoc Jo. iij. venit ihs i terrã iudeã ꝛ baptizabat.
ꝛ iste ꝓprie dicit baptismus: alij aũt methaforice.
qꝛ vterqꝫ instar baptismi habet purificare. ꝛ ꝑ cõ-
sequẽs vicẽ eius implere. Secund⁹ est baptism⁹
sanguinis. Jo. xij. Baptismo hoc habeo baptiza
ri. ꝛ iste est baptism⁹ potissim⁹. de cõse. dist. iiij. ca-
thecuminus baptizatus. Tercius est baptismus
flamis siue spũssancti. de quo Act. ij. Vos autem
baptizabimini spũsancto. ꝛ iste est ꝓpositum susci
piendi baptismum modo debito si dabit facultas.
vnde istud non cõgruit nisi adultis habentibus
vsum ratõnis. d. c. baptismi vicẽ. Jste baptismus
nõ equipollet primo qꝛ non remittitur tota pena
debita peccatis sicut i primo: sed plus ꝛ min⁹ f̃m
suã deuotionẽ. Jtem ꝑ istũ nõ imprimit caracter.
Jtem priuat iste ecclesiastica sepultura: sicut ꝛ ca-
thecumini ꝓ quis ꝓ eis oret ecclesia. Jtem in isto re
quirit cõtritio vt saluet: ꝫ nõ in primo sed solum
attritio. Secũdus vo baptismus excedit primũ q̃
ad premiũ accidẽtale: qḋ est aureola ꝛ etiam essen
tiale f̃m Pe. de pal. in iiij. qꝛ plus de gr̃a confert. si-
cut est ibi maius opus sed ñ imprimitur caracter
ꝑ ip̃m sicut ꝑ primũ. Et iste secundus ẽ cõmunis
adultis ꝛ paruulis. qꝛ si paruuli iterficiant ꝓ xp̃o
puta in detestationẽ fidei xp̃i quã tenent parentes
ei⁹ sunt martires f̃m theologos ꝛ f̃m Pe. de pal.
in iiij. etiã si essent i vẽtre. et in despectũ xp̃i mater
ꝑcussa abortũ faceret: vel interficeret. Sed qꝛ hic
intendo tractare de baptismo flumis. Jdeo vidẽ-
dum quid sit baptism⁹ flumis: R̃ñ. baptism⁹ est
exterior hominis ablutio cũ certa forma verborũ
f̃m magistrũ sen. in. iiij. dis. iij. Jn quo f̃m Jnno.
in rubrica de baptismo sunt tria sicut in sacramen
to altaris. Vnũ qḋ est tñ res sacramẽti. scꝫ gratie
infusio ꝛ peccati remissio. Secundũ ꝙ est tantũ sa
cramentũ. s. aqua abluens ꝛ ablutio passio: intelli
go cũ debita forma verboꝝ: aliter non. j. q. j. detra-
he. Terciũ quod est sacramentũ ꝛ res. s. caracter.
Aqua ergo verbo domini sanctificata proprie est
sacramẽtum sicut species panis et caracter. secun-
dario sicut verum corpus christi vtrũqꝫ sit de ne-
cessitate: R̃ñ. f̃m Bo. in. iiij. sen. dis. iij. ꝛ Ri. ibi
dem ꝙ post tempus passionis christi. ex quo euã-
gelium est publicatum. quilibet etiam sanctifica-
tus in vtero debitor esse cepit ipsius baptismi. ex
quo ad eũ institutio ꝑuenit. Vnde aduerte ꝙ ni-
i ali quo dictorum baptismorũ q̃s suppleat vicẽ
baptismi flumis damnabit nisi eo fuerit baptiza-
tus: ꝫ adult⁹ etiã puniet pena sensus ex tali omis-
sione: qꝛ peccat mortalit nõ suscipiendo. ex quo ad
eũ ꝑuenit institutio ꝫ paruul⁹ carẽs vsu rõnis so-
lũmodo puniet pena dãni. Sꝫ aduerte ꝙ nõ põt
suppleri baptism⁹ flumis aliq̃ mõ qñ habet opor
tunitas ip̃m capiẽdi si non capitur.

Aptismus. ij.

b Querit q̃ sit forma baptis
mi: R̃ñ. f̃m doc. in. c. j. de baptismo est
hec. Ego te baptizo in nomĩe pr̃is et fi-
lij ꝛ spũssancti: amẽ. ponitur etiã de ꝯse. di. iiij. c. a
quodam. ꝛ c. multi

¶ Vtrũ ego sit de substãtia: R̃ñ. Jnno. in. d. c. j. 1
cũ glo. ꝙ nõ. ꝛ tex. ẽ in. c. retulerũt. de ꝯse. dis. iiij. ꝙ
ẽ baptism⁹. lꝫ omittatur: ego ꝛ Ri. in iiij. di. iij. ar.
ij. q. iij. ꝯcordat ꝙ ñ ẽ de substantia Ego.

¶ Quid si dimittatur te: R. Jnno. in. d. c. j. ꝙ ni- 2
hil fit. Esset tñ baptismus si ꝓ isto ꝓnoie te: ponẽ
tur nomẽ ꝓpriũ illius quem baptizat f̃m Pe. au-
reolum in. iiij. sen. dist. iij. q. ij. Peccaret tamẽ gra-
uiter si sic faceret.

¶ Quid si diceret. Ego te linio. Jn nomĩe patris 3
ꝛ filij: R̃ñ. Pe. au. vbi supra. ꝙ nõ esset baptism⁹
quia oportet exprimat verbũ denotans ablutõeꝫ
sicut baptizo. i. abluo te. non linio te et huiusmodi
quia nihil faceret.

¶ Quid si vnus baptizãs diceret. Nos te bapti- 4
zamus: R̃ñ. sanc. Bona. in. iiij. di. v. ꝙ esset bap
tism⁹. qꝛ cõiter dicim⁹ nos. Et hoc verũ nisi inten
deret aliũ sensum inducere. qꝛ tũc nõ esset bapti-
mus. Vnde tenet Sco. in. iiij dist. vj. ꝙ si plures
baptizando dicerẽt. nos baptizamus ꝛc̃. ꝙ nõ est
baptismus: qꝛ non rep̃sentat xp̃m q̃ est vn⁹. Sed
Bo. intẽdit dicere ꝙ est baptismus qñ ꝓ nos in-
tendit dicere: Ego. sicut faciũt dñi.

¶ Quid si quis diceret in pli. Ego vos baptiso: 5
R̃ñ. Pe. au. vbi s̃. ꝙ solus debet baptizari ꝛ i sin-
gulari. Et faciẽs ꝯtrũ: ꝯuiter peccat nisi necessitas
ĩesset: qꝛ tunc liceret vt fecerunt apl̃i.

¶ Quid si omittatur in: R̃ñ. Gualdẽsis ꝙ non 6
est baptismus.

¶ Vtrum possit dicere in nominibus patris et filij 7
ꝛc̃. R̃ñ. Pe. au. vbi s̃. ꝙ non. sed in singulari. scꝫ
Jn noie pr̃is ꝛc̃. qḋ idẽ est ac si diceret. Jn virtute
sancte trinitatis. s. patris et filij.

¶ Quid si dicatur. Ego te baptizo in nomine xp̃i 8
R̃ñ. qui s̃. ꝙ nõ esset baptizatus. licet dispẽsatum
fuerit apl̃is ad gloriã nomis xp̃i. Glo. tamen i. c.
quodã. de ꝯse. di. iiij. tenet ꝙ sit baptizatus ꝑ. d. c.
Ego credo in dubio iterũ baptizandũ f̃m modũ.
vt. j. baptismus. iiij. §. x.

¶ Vtrũ sit baptizatus si dicat. Jn noie trinitatis 9
R̃ñ. ꝙ ñ. f̃m glo. in. d. c. q̃dã facit. c. multi ibideꝫ.

¶ Quid si dicatur. Jn noie genitoris et geniti ꝛc̃ 10
R̃ñ. qui s̃. ꝛ cõmuniter theologi ꝙ nihil sit. quia
ista noia patris ꝛ filij magis nominãt hypostases
q̃ genitor et genit⁹. Goffre. et Jo. tenẽt ꝙ sit bap-
tizatus: sed primum verius. Et ideo in dubio est
baptizandus iterum.

¶ Quid si nõ dicat copulatiua ꝛ: R̃ñ. Jnno. i di 11
cto. c. j. ꝙ valeret si poneretur loco ei⁹ qꝫ: q̃ nulla ẽ
differẽtia int̃ has copulatiuas ꝛ et qꝫ. al̃s nõ valẽt

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

12 ¶ Sed quero vtrū sit de necessitate q̄ pferatur i
latino: R. Aureolus vbi s̄. q̄ sic: a latino qui scit
lras. Ab eo vō qui laicus est: sed litteras nescit p-
ferantur in vulgari. A greco in greco sermone. Et
licet grecus si pferat in latīo ⁊ latin⁹ in greco. aut
in vulgari sit baptismus. tamē peccat. Tu aūt dic
q̄ debet pferre in ea lingua in q̄ meli⁹ pōt pferre
vel litterali vel vulgari.
13 ¶ Vtrū reqrat̄ cōtinuatio in platōe dicte forme
R. Aug. vbi s̄. q̄ sic. nō interponēdo historiā. Et
credo q̄ si notabil' eēt discōtinuatio. nihil fieret. se-
cus in modica discōtinuatiōe. puta tussis vel silē-
tij ⁊ hmōi q̄ intētionē nō discōtinuent.
14 ¶ Vtrū possit fieri trāspositio i dictis verbis: R.
Au. vbi s̄. q̄ nō. ⁊ peccat grauiter trāsponēdo licz
baptizat⁹ sit nisi transpositio mutet sensum. vt di-
cēdo. Ego te pr̄is ⁊ filij baptizo in noīe spūssancti
vel nisi intēdat inducē errorē. q̄z nō baptizaret.
15 ¶ Quid si pferant̄ corrupte p̄fata v̄ba: R. Au.
vbi s̄. q̄ si fit ex impotētia nō est peccatū. Ex ioco
est peccatū graue. tn̄ baptismus ē. Ex mala vō in-
tentiōe est peccatū grauissimū. ⁊ nō erit baptizat⁹
q̄ sit baptizatus i duob⁹ p̄mis casib⁹. patet in di-
cto. c. retulerunt. de conse. dist. iiij. vbi ille dicebat.
Ego te baptizo in nomīe patria ⁊ filia ⁊ spiritusā-
cta. Ratio fm̄ glo. ibidem. quia error sillabe non
nocet. vt. ff. d̄ ma. te. l. qui habebat seruū. maxime
in fine dictionis. Sec⁹ esset in principio vl' medio
Vnde tene q̄ quādo aliqua diminutio vel corru-
ptio interuenit in forma p̄fate platōis. nō ex ma-
licia q̄ si morit̄ statim. credendū ē q̄ de⁹ suppleat.
⁊ talis sepeliēdus ē in cimiterio. Si vō superuixerit
reiterandū est sub ɔditōe. nisi in casu qn̄ certū est
q̄ nō mutat aliq̄d de essentia p̄fate forme. sicut est
error lr̄e solū. maxime in fi.
16 ¶ Vtrū sit necessaria exp̄ssio vocalis: R. sanctus
Bo. in. iiij. di. iij. ar. j. q. ij. q̄ sic. vn̄ sine verbo vo-
cali nulli⁹ ē efficacie. facit. c. detrahe. j. q. j.
17 ¶ Vtrū sit necesse q̄ pferat̄ cū fide: R. sanctus
Bo. vbi s̄. ar. ij. q. ij. q̄ nō. q̄z baptismus nō est sa-
cramētū singularis p̄sone. Ideo fides p̄sone nihil
prodest nec obest. sed est sacramētū ecclesie xp̄i. vn̄
quicq̄d sit de fide cordis p̄sone baptizātis iudicā-
dū est fm̄ exp̄ssionē oris.
18 ¶ Vtrū grecus q̄ dicit baptizet̄ Pe. in nomīe pa-
tris ⁊ filij et spūssancti. rite baptizet: R. cōis opi.
theologoz in. iiij. di. iij. ē q̄ sic. q̄z in forma baptis-
mi reqrit̄ p̄mo de necessitate vnū ptinēs ad san-
ctificationē elemēti q̄d ē inuocatio trinitatis. Aliud
ptinēs ad determiatiōez intētōis mīstri. s. exp̄ssio
actus baptizādi. ⁊ circa istud cōcurrūt duo. scz ex-
p̄ssio ip̄ius actus ⁊ p̄sone i quā transit act⁹. Et ista
sunt d̄ necessitate baptismi s̄z mod⁹ exp̄mēdi ē ex
institutiōe ecclesie. Et ideo peccaret mortalit̄ latin⁹
sic baptizans sed nō grecus. Securi⁹ credo q̄ iterz
baptizet̄ pp̄ter dubiū q̄z alij ɔtradicūt.
19 ¶ Vtrū aliq̄d addens ad p̄dictā formā baptizet.
vt si dico ego Petr⁹ sacerdos baptizo te. in nomīe
patris ⁊ filij ⁊ spūssancti: amē. ⁊ sci Jo. bap. ⁊c̄. R.
Inno. in. c. j. d̄ bap. q̄ si tale additū intēdat esse de
s̄ba forme ita q̄ nō valet̄ q̄si volēs nouū ritum ad-
ducere nō eēt baptizat⁹. Si aūt crederet nō esse de
s̄ba forme sed ex simplicitate aut ex deuotione: aut
etiā ex malicia etiā si dicēt i noīe dyaboli aut hereti-
coz. ego te baptizo in noīe pr̄is ⁊ filij ⁊ spūssancti.
amē. dūmō hoc nō credat eē de forma ⁊ baptizare
intēdat: erit baptizat⁹: aut dūmō tal' additio n̄ di-
strahat intellectū forme seu corrūpat. vtputa si di-
cat: i noīe pr̄is maioris: filij minoris ⁊c̄. fm̄ bo. i. iiij.
di. iij. ar. ij. q. iij. p̄me p̄tis. iiij. q̄z n̄ eēt baptizat⁹.

b Aptismus.iij.

quo ad ma-
teriā q̄ ē debi-
ta materia baptismi. R. Au. vbi s̄. q̄ ē
aq̄ simplex nālis potēs abluē. Ex q̄ ptz
p̄io q̄ i nullo alio liquore pōt fieri baptism⁹ nisi i
aqua. ex̄. de bap. c. nō vt apponeres.
¶ Secūdo requirit̄ q̄ pura. vn̄ nec in brodio vel 1
in aqua mixta butiro: vel pinguedine potest fieri
baptism⁹. qn̄. s. p̄mixtū soluit speciē aque: sicut si pa-
rū aque multū vinū misceat̄. al's pōt.
¶ Sed nūq̄d salsedo impediat. Rn̄. q̄. s̄. q̄ n̄. q̄z 2
nō aufert spēm aque. imo ponit̄ i spēra aque. Aq̄
vō reliquata sale nō videt̄ m̄a debita nisi p euapo-
rationē ⁊ exaltationē reduceret̄ ad dulcedinē.
¶ Sed nūquid q̄libet admixtio aq̄ facta ipediat. 3
Rn̄. Ri. in. iiij. di. iij. ar. iij. q. iij. q̄ aq̄ mixtio pōt
dupliciter fieri. vno mō vere ⁊ p̄prie qn̄ ex mixtibili-
bus ɔstituit̄ aliq̄d vnū p essentiā: ⁊ sic ipedit: q̄z n̄
ē aqua i actu: s̄z in potētia. Alio mō improprie fm̄
quādam apparentiā fm̄ quā miscent̄ illa quoꝝ
minime ptes fm̄ sensum sunt iuxta seinuicē posi-
te: ⁊ actualit̄ alterate saluis coꝝ essentijs que dicit̄
p̄prie ɔfusiōes ⁊ sic nō impedit q̄n possit fieri baptis-
mus: q̄z manet species aque. Et ideo q̄uis aq̄ ma-
ris sit alterata p̄pt̄ admixtionē grossoꝝ vapoꝝ ter-
restriū adustoꝝ: q̄ p̄mixtio fm̄ p̄hm. ij. metheoro-
rū est cā salsedinis maris ⁊ aq̄ lisciuij p̄pt̄ sui col-
lationē p cineres ⁊ alie aque p̄pter earū transitū p
venas sulphureas. tn̄ q̄z i eis manet salua species
aque pōt fieri baptismus. Dic ḡ q̄ ad cognoscen-
duz aquā debitā sacro isti attēdi dz p̄io origo. ⁊ sic
saliua. vrina. aqua rosea ⁊ hmōi. nō sunt m̄a debi-
ta. Secūdo ad spēm aque. s. vt sit liq̄da. ⁊ tercio vt
sapor alicui⁹ liquoris alterius n̄ tollat virtutē. naz
alij sapores rerū nō liquidaꝝ nō imutant speciem
aque si manet liquida: sed hn̄ sapores rerū liq̄daꝝ
vtputa vini ⁊ hmōi. vn̄ qn̄ plus hz de sapore vini
⁊ hmōi q̄ aque: nō pōt de ea baptizari.
¶ Tercio requirit̄ q̄ possit lauare q̄z aq̄ i lintheo 4
vel i lana nō est apta lauare nisi exp̄mat̄ ex̄. Silr
nec glacies vl' nix vl' grādo nisi dissoluat̄: nec lutū
¶ Quarto q̄ sit materialis non artificialis. ⁊ ideo 5
aqua rosea vel ardens nō valet. silr nec aqua sup-
natās cruaei q̄ dicit̄ flemma. nec aqua quaz faciūt
alchimiste. Aqua tn̄ que exiuit de latere xp̄i fuisset
materia debita. q̄z vera aqua fuit.
¶ Vtrū vrina possit esse materia debita: Rn̄. Ri. 6
vbi s̄. q̄ nō. nec ceruisia debito mō cocta. nec sali-
ua q̄z i eis nō manet salua spēs aque.
¶ Vtrum in aqua palludosa posset fieri: R. Ri. 7
vbi s̄. q̄ sic. q̄z ibi ē species aque. Intellige nisi esset
ita ɔdensa sicut est aqua in glacie.

BAptiſmus .iiij. quo
b ad modum. q̇s mod⁹ eſt tenendus in
baptizando. R̄n̄. Pe. Au. ꝙ primo dꝫ
ablui ab eo q̇ baptizat. nō fricari. vel tingi vel ſub-
mergi. Ex q̄ pꝫ ꝙ ꝓijcięs pueꝝ in puteuꝫ nō hn̄s
funem non baptizat.
1 ¶ Quid de illo q̇ deponit in caniſtro ꝑ cordaꝫ: cū
nō pōt manu ad aquā attigere iungēs cū ꝛ exhēs
R̄. Ri. vbi s̄. di. iiij. q. vi. ꝙ ſic eſt baptizatus.
2 ¶ Scd̄o dꝫ imergi vt appeat mortuus cum xp̄o.
Vtꝝ aūt totū corp⁹ ſit abluendū. R̄n̄. Ri. vbi s̄.
ꝙ pricipalit̄ caput ſeu facies. qꝛ in ea vigēt ſenſus
poſtea pectus ꝙ eſt ſedes cordis. Tenēt tn̄ cōīs
ꝙ q̄litercūqꝫ ꝯtigat̄ eſt baptizat⁹. ꝛ ꝙ ſufficit aſp-
ſio q̄ntuncunqꝫ modica in caſu neceſſitatis.
3 ¶ Tercio dꝫ talis imerſio eſſe trina vbi eſt ꝯſuetu
do. al's non. qꝛ nō eſt de neceſſitate ſacramenti ſed
ſufficit vna. de ꝯſe. di. iiij. de trina.
4 ¶ Vtꝝ req̇rat̄ ſimultas in ꝓlatōne vboꝝ ꝛ ablu
tione. R̄n̄. Land. in. iiij. di. vj. q. ij. ꝙ ſic. ſ̄qnta req̇
rit̄ in actib' humanis. ſ. q̄ntū pōt non punctualis
q̄ eſſe vix poſſet vn̄ ſm Sco. ꝛ Ri. in iiij. di. iij. ſuf
ficit ꝙ ꝓlatio verboꝝ incipiat̄ anteq̄ ablutio ter-
minetur vel econuerſo.
¶ Vtrū req̇rat̄ ꝙ aqua qua q̇s baptizat ſit ſancti
5 ficata a p̄ſbro prio ꝑ orōnem. R̄n̄. ſm ſanc. Bo.
in. iiij. di. iij. ꝙ non de neceſſitate ſꝫ de cōgruo. Jta
tn̄ ꝙ niſi neceſſitas hoc req̇reret. peccaret mortalr̄
ſacerdos baptizans in aqua nō ſanctificata eo mō
quo dictū ē. ſ. ꝑ orōnem ſacerdotis.
6 ¶ Quid ſi omittant̄ alie ſolēnitates. R̄n̄. doct. in
c. j. de bap. dn̄t ſuppleri. lꝫ non ſint neceſſarie. Ad-
uerte ꝙ baptiſm⁹ dꝫ fieri cū chriſmate illi⁹ anni. ali
ter punit̄ ſacerdos ſi ꝯ fecerit niſi in neceſſitate. de
ꝯſe. diſt. iiij. c. ſi q̇s de alio. De quo. j. oleum.
¶ Vtꝝ adultus baptizandus poſſit ꝯſtituere ꝓ-
7 curatorē ad rn̄dendū ꝓ eo. vt fit in paruulis. R.
ꝙ non. tex. eſt in. c. ꝓ paruulis. de ꝯſe. di. iiij.
8 ¶ Quid faciendum de eo q̇ dubitat̄ nō fuiſſe ba-
ptizatus. R̄n̄. ꝙ ſi dubium ē iuris. vtputa. qꝛ do-
ctores diuerſa opinātur. vel ſi dubiū eſt facti ꝓba
bile. vtputa. qꝛ inuenitur puer ꝓiectus. nec appa
ret ꝙ fuerit baptizatus tūc baptizandus ē iſto mō
Si tu n̄ es baptizatus ego te baptizo. Jn noīe pa-
tris ꝛ filij et ſpūſſancti Amē. Ex alio aūt dubio n̄
dꝫ quis baptizari.
9 ¶ Qn̄ dꝫ q̇s baptizari. R̄n̄. ꝙ aut ſunt ꝑuuli. Et
ſic dico ꝙ ſtatim. tum ꝓpter periculum mortis. de
ꝯſe. di. iiij. venerabili. tum etiam qꝛ demones non
tātū pn̄t ſuꝑ eos. ſm Dio. c. vlt̄. celeſtis ierarchie.
Vnde non excuſo a pctō illos q̇ tn̄ differūt par-
uuloꝝ baptiſmū. Nec credo euadāt pctm̄ morta
le illi q̇ tales pueros baptizant in domo nō ſuata
debita ſolennitate qn̄ nulla ſubeſt neceſſitas ſed ſo
lum faciunt ꝓpter expectationem ꝯpatrum aut ꝓ
pter maiorem pompam poſtea fiendam. Et lꝫ po
ſtea deferant ad eccliam ꝛ suppleant omiſſas ſolē-
nitates. non tamen ſuſcipientes efficiunt̄ patrini.
qꝛ nō tenēt ad baptiſmū. etiā ſi iterū baptizarent̄.
cum ſemel ſint vere baptizati. Si vo ſunt adulti.
ſic ſi non iminet periculum mortis ꝑ. viij. menſes
cathetizati int̄ cathecuminos dn̄t teneri et inſtrui
in fide. vel tpe arbitrio. Et ſic intellige. c. iudei cuꝫ
ſe. de ꝯſe. di. iiij. Si vo iminet periculū mortis. ſta
tim ſunt baptizādi fide eis expoſita. de cōſe. di. iiij.
ne ꝙ abſit. Et tempus ꝓprium talium adultoꝝ q̇
non ſunt in periculo mortis eſt paſcha et penthe-
coſtes. de ꝯſe. di. iiij. c. de cathecuminis. ꝛ. d. c. ve-
nerabilis.

BAptiſmus. v. quo ad mini
b ſtrum. Quis ē miniſter baptiſmi. R̄n̄.
Aureolus vbi s̄. diſtin. v. q. j. ꝙ eſt via
toꝛ q̄libet vnus ꝑſonaliter diſtinctus. potens ꝯti-
gere ꝛ verba ꝓferre intēdens in habitu facere qđ
facit ecclia. vel de quo p̄ſumitur ꝙ intēdat. Et ſex
dicit. primo ꝙ ſit viatoꝛ. qꝛ nec angelus vl' ſanctus
eſt miniſter baptiſmi. ſi tn̄ baptizaret nō eſſet reba
ptizandus. qꝛ crederetur ꝙ deus diſpēſauerit: dū-
modo eſſet certus ꝙ eſſet angelus vel ſanctus pa
radiſi.
¶ Secundo dicit q̄libet. ſ. tam fidelis q̄ infidelis 1
hereticus excōmunicat⁹ ꝛ hmōi ſiue vir ſiue muli
er vel latinus bonus. vel malus. tn̄ non dꝫ bapti-
zare niſi ſacerdos. ꝛ q̇ non ſit ꝑciſus niſi in caſu ne
ceſſitatis. de ꝯſe. di. iiij. c. in neceſſitate cum mlt̄is
c. xxx. q. iiij. ſuꝑ quib'. Aliter peccaret mortalit̄. ar.
c. j. de cle. non oꝛ. Aduerte ꝙ nec p̄nte p̄ſbro cleri-
cus ſimplex nec p̄nte clerico laic⁹ nec p̄nte viro mu
lier dꝫ baptizare. de ꝯſe. di. iiij. c. mulier. ꝛ. c. roma-
nus. ꝛ xxx. q. iij. c. ſuꝑ quib'. Vnde non ſacerdos
baptizans ſine neceſſitate efficit̄ irregularis. c. j. de
cle. non ordi. mi. Jn neceſſitate vo non ſolum pōt
q̄libet ſꝫ tenetur baptizare. aliter peccaret mortalit̄
Et ideo bonum eſſet ꝙ quilibet addiſceret formā
baptiſmi.
¶ Tercio dicit vn⁹: qꝛ nō plures. vn̄ ſi plures di 2
cerent. Nos baptizam⁹. nō vere baptizarēt. Ri.
vo in. iiij. di. iij. dicit ꝙ tenet baptiſmus. ſꝫ primū
tutius. vt s̄. dictum eſt. Si vo q̄libet coꝝ diceret.
Ego te baptizo ꝛc. tūc bene eſſet baptiſmus.
¶ Quarto dicit ꝑſonaliter diſtinctus. qꝛ nullus ſe 3
ipm̄ pōt baptizare. c. debitū de baptiſmo.
¶ Quinto dicit potens ꝯtingere. Ex q̄ patet ꝙ in 4
vtero nullus p̄t baptizari. qꝛ natiuitas ſecūda pre-
ſupponit primā de quo dic vt. j. baptiſmus. vi. §.
j. ij. ꝛ. iij.
¶ Vtrum non habens manus poſſit baptizare. 5
R̄n̄. Aureolus vbi s̄. ꝙ non.
¶ Sexto dicit potens verba ꝓferre. qꝛ mutus nō 6
pōt baptizare. vn̄ q̄uis nō habens manus dice-
ret verba. ꝛ mutus hn̄s manus ablueret non eēt
baptizatus. Pe. de pal. tenet. ꝙ eſſet baptizatus.
ſꝫ primū verius vt s̄ Baptiſmus. ij. §. iiij.
¶ Septimo ſubiungit ꝙ intendat. vel ſaltē appa 7
reat ꝙ intendat baptizare nō lauare tm̄. vnde ſm
Jnno. in. c. j. de baptiſmo. nō eſt neceſſe quo ad ef-
fectū baptiſmi ꝙ ſciat q̇d ſit baptiſmus. ſ. ꝙ infun
dat̄ gr̄a. vel ꝙ ſit ſacramentū. nec etiā oportet ꝙ cre-
dat hoc ipm̄. imo ſi ꝯtrium credit ꝛ reputat trufaꝫ
ꝛ deceptōeꝫ. baptiſm⁹ tn̄ hꝫ effectū ſuū; nō req̇rit ꝙ

baptizans ſciat quid ſit eccleſia. nec ꝙ gerat in mē
te facere qđ facit eccłia: immo ſi ꝯ̃triū gereret in mē
te.i.nō facere ꝙ facit eccłia ſꝫ tñ facit.qꝛ formā ſuat
nihilominꝰ baptizaᷓt dūmō baptizare intēdat. vñ
ſi q̇s in neceſſitate vadat ad infidelē ⁊ dicat ei. Ba
ptiza me dicēdo ei formā.ſi ille baptizat eū ſm intē
tionē petentis intēdens facere qđ alij baptizantes
faciūt: cēt baptiſmus.ſecꝰ ſi itēdēt ſolū lauare. Lā
dul.tñ in.iiij.di.v.q.ij.dicᷓ.ꝙ ſi non intēdit facē qđ
facit eccłia ꝙ nō ē baptiſmus. Sꝫ opi. Inno.mihi
placet.ꝙuis iſta ſit magis tuta. qꝛ ſicut furioſus ⁊
amēs.qꝛ nihil intēdere pñt nō baptizant. ſic vꝫ ꝙ
intentio baptizādi reqraᷓt ſaltē. ⁊ hoc pt dici inten
dere qđ intendit eccłia. ⁊ ſic intellexerit. Landul.
8 ¶ Vtrū reqraᷓt intētio actualis in baptizāte: R.
Land.in.iiij.di.vj.q.iij. ꝙ non de neceſſitate. nec
ſufficit hītualis ꝑ ſe:q̄ lꝫ poſſit exire in actū tñ nū
ꝗ exit. Virtualis aūt ſꝑ eſt nccia. Dr aūt vtualis
qñ q̇s habuit actualē intentōꝫ nudam miſtrandi
ſacr̄m. ⁊ ex illa motꝰ ē ad miſtrādū poſito ꝙ actu
aliter nō cogitet cū miſtrat. vtualiᷓ tñ manet intē
tio pria. ⁊ hec eſt q̄ mouet. qꝛ volūtas ꝑ ſuū impiū
mouet potētias inferiores ad actꝰ ſuos: vt pedem
ad ambulādū ⁊ hmōi. Cum ḡ volūtas intēdit ali
q̇d exeq̄ mouet potētias inferiores ad exequendū
Et lꝫ ceſſet actualr̄ intētio volūtatis manet tñ exe
cutio potētie actualis. Exemplū cū in me ſit actua
lis intentio eūdi ad eccłiaꝫ impo pedē moueri. ⁊ lꝫ
ī medio motꝰ ceſſet intētio actualis: manet tñ mo
tio pedis. Dicit etiā Ri. ꝙ ſi baptiſans nō ſit dili
gens in applicādo intentōēꝫ ſuam ſm qđ decet ad
ipm actum: non excuſaᷓt a peccato.
9 ¶ Vtrum q̇s debeat potius baptizari a malo ſa
cerdote ꝗ a bono laico: R. Land.vbi.ſ.di.v.q.
ij.ꝙ ſic: qꝛ bonitas miniſtrorū nō tm̄ ſpectat ad ſa
cramentum ꝗ auctoritas: intellige qñ eſt paratus
baptizare.alˀs non.vt.j.§.xiij.
10 ¶ Vtrum ſacerdos exñs in mortali peccet morta
liter baptizando: R. ſm Ri.in.iiij.di.v.ꝙ ſic.niſi
ꝯteraᷓt de pctō: vel niſi baptizet in articulo neceſſi
tatis: qꝛ tunc nō peccat. Limito hoc verꝫ qñ de pec
cato nō aduertit.neqꝫ ꝙ ꝯtritōēꝫ debeat hrē.
11 ¶ Vtrꝫ nō ſacerdos baptizās in aqua ſanctificata
ꝯferat ſacr̄m: R. Ri.in.iiij.di.v.ar.vl.q.j.ꝙ ſic.ſꝫ
peccat mortalr̄ niſi ī necītate qñ aliā hrē nō poteſt.
¶ Vtrum baptiſmus ſit ſuſcipiēdus ab heretico
12 vel excōicato.ꝑciſo.ſuſpēſo.⁊ hmōi: Rñ. Inno.i
c.fraternitati.de cle.ex.mi.ꝙ nō.niſi in neceſſitate.
⁊ volūtarie ſuſcipiens ſine neceſſitate ab heretico
aut quocūqꝫ ab eccłia ꝑciſo.aut ſuſpenſo a iure vł
ab homine nō recipit grām.j.q.j.mlti.⁊.c.ſe. qꝛ fa
cit ꝯ̄ inſtōēm eccłie.⁊ ſic peccat mortaliᷓ. In neceſ
ſitate aūt lꝫ.xxxij. di.§.ſi verꝫ. Si vō nō ſit ꝑciſus
ab eccłia ꝙuis ſit ī mortali.poſſet q̇s recipe dūmō
eum nō inducat ad miniſtrandū etiā ſi aliū poſſet
hrē.cōcordat Ri.vbi ſ.
13 ¶ Vtrꝫ credēs baptizare maſculū baptizat femi
nā vꝫ ꝯferat ſacr̄m: R. ſm Ho.ꝙ ſi ſimplr̄ bapti
zat eſt baptizata.ſilr̄ ſi intendit baptizare ꝑſonā cu
iuſcūq. ſexꝰ ſit. Sꝫ ſi ſolū intēderet baptizare ma
ſculū tm̄.ſic nō ꝯferat ſacr̄m. ⁊ non eſſet baptizata.

b Aptiſmꝰ. vj.q̄ ad eum qui ba
ptizandus eſt.
¶ Vtrū in vtero mr̄is totaliter exñs 1
nec ex aliquo apparens ab extra ſit baptizādus:
Rñ.ꝙ non.c.qꝛ in maternis.de cōſe.di.iiij.
¶ Vtrꝫ mr̄ ſit apienda. Rñ.ꝙ ñ.ſi ē viua.qꝛ ñ ſūt 2
faciēda mala vt veniāt bona.ſecus ſi iaꝫ ē mortua.
¶ Sꝫ nunq̇d ſi apparet aliq̇d eꝰ poterit baptizari 3
Rñ.aureolꝰ vbi ſ.ꝙ ſic.ſi ps pricipalˀ. Si vō ap
pareat pes vł manꝰ tenet ipē ꝙ nō. Land.in.iiij.
di.iiij.q.j.tenet ꝙ ſi pes vł manus appareat ꝙ dꝫ
baptizari.tñ natꝰ poſtea dꝫ iterꝫ baptizari iſto mō.
Si tu ñ es baptizatꝰ ego te baptizo. In noīe pr̄is
⁊c. Dñs Car.in cle.fidei.de ſum.tri.tenet oꝫ ꝙ to
tus ſit natus: niſi neceſſitas iminēat.qꝛ ī tali neceſ
ſitate id qđ appꝫ dꝫ baptizari ꝓpᷓ occultā opatōēꝫ
ſpūſſancti.j.q.j.multi.circa mediū. Glo.in.c.ſi ad
mr̄is.de ꝯſe.di.iiij.tenet ꝙ nō pōt baptizari ꝑ.c.q̇
ī maternis.e.di. Rō qꝛ q̄ nō eſt ꝑfecte natus ñ pt
dici hō.l.qđ certū eſt.C.de poſthu.he.inſti.vbi oꝫ
ſit totꝰ natꝰ vt dicaᷓt q̇s poſthumꝰ. Alij dicūt ꝙ ſi
caput appꝫ dꝫ baptizari.l.cū in diuerſis.ff.de re.⁊
ſump.fu.facit.c.ſi baptizat.de ꝯſe.di.iiij.multiplex
ē alia opi.doc.in hoc.ſꝫ tu tene opi.Land.q̄ ſecuri
or ⁊ valde pia.quam tenet Tho.⁊ Ri.in iiij.
¶ Quid ſi naſcaᷓt cum pelle ſecundina poterit ne 4
baptizari. Rñ. Aureolˀ.vbi ſ.ꝙ ſic.
¶ Vtrꝫ mōſtrum ſit baptizandū.⁊ quō. Rñ.ſm 5
Landul.in.iiij.di.vj.q.ij. ꝙ ſi ꝑpendaᷓt duas hrē
animas.vtputa duo habet capita.quatuor pedes
duas ſpinas in dorſo ⁊ hmōi.tunc baptizetur q̇li
bet per ſe.⁊ intingaᷓt in loco quilibet per ſe. Si vō
dubitaᷓt an ſint due anime.vtputa. quia habet q̄
tuor manus.⁊ vnum caput vel duas ſpinas ī dor
ſo.tunc credo ꝙ debeat baptizari pricipalis abſo
lute.⁊ alius poſtea ſub conditione.ſ.ſi tu nō es ba
ptizatus.ego te baptizo ⁊c. nec baptizet intentione
vaga.ſed determinando ſe ad vnum alˀs nihil face
ret ſm Henricum in quolibet.
¶ Vtrum requiraᷓt ꝯſenſus baptiſati. R. Aure 6
olus di.iiij.q.j.iiij.ſen. ꝙ non in puero. In adul
to vō ſic.verus vel interpretatiuꝰ vnde vi.vel re
clamans ſi baptizeᷓt nec recipit primum effectum.
nec ſecundum baptiſmi. Sed de habente conſen
ſum interꝑtatiuum eſt dubiuꝫ. ſicut qui ꝑ minas
vel penas ꝯſentiret. Et licet quidā dixerit nō ſuſci
pere caracterem baptiſmi. Alij ſcientes ꝙ volun
tas coacta voluntas eſt: tenēt ſm ſan. Bo.in.iiij.
di.iiij.ar.ij.q.j.ꝙ ſuſcipit. niſi intenderet nō ſuſci
pe ſacr̄m.ſꝫ ſolum illudere ⁊ tales penas euadere.
qꝛ tunc non ſuſcipet.ſimilr̄ Land.in.iiij.di.iiij.q.
j.tenet ꝙ q̄ diſſentit ī corde necꝰio ē rebaptizādus
¶ Vtrꝫ in adultis requiraᷓt intentio vt recipiant 7
baptiſmum: R. Ri.in.iiij.diſt.vj.ar.ij.q.iij.ꝙ ſic
vł in actu vł in habitu. In actu ī illo qui prius ha
buit intentionem non recipiendi. quia neceſſe eſt
vt habeat in actu contrariam.ſ. recipiendi.alˀs nō
expelleret contrariam.et ſic non reciperet ſacramē
tum. Similiter quando aliquis admonetur vt
actu conſentiat.requiritur conſenſus actualis. ali
ter non conſentiret nec actu nec habitu. quia ha

bitu dispositus dicit homo quando si actualiter ⁊
deliberate recogitaret de illa re actualiter consenti-
ret in illam. alis sufficit habitualis. sicut si quis ca-
thecuminum nudum baptizaret actu non cogitã-
tem de susceptiõe baptismi vel furiosum siue amẽ-
tem qui ante amentiam habuit intentionem reci-
piendi. vel nunq̃ habuit ↄ̃riam.
8 ¶ Utrum requirat fides in adultis? Respond.
fm sanc. Thoman. in. iiij. distinc. vj. q non quo
ad caracterem suscipiendum sed bene quo ad ha-
bendam grãm.
9 ¶ Utrum requirat rectitudo intentionis. Rñd.
q non ad susceptionem caracteris. vnde qui reci-
pit baptismum ꝓpter questum sicut iudei sepe fa-
ciunt: verum baptismum recipiunt. licet non fru-
ctum baptismi.
10 ¶ Utrum amentes ⁊ dormientes possint bapti-
zari? R. q si ante habuerũt ↄsensum ⁊ necessitas
imineat pñt baptizari. vt in. d. c. maiores. in fi. Si
vo ante amentiam vel dormitionem ↄtradixerũt.
p̃sumit q ꝓpositum duret. Et ideo non suscipiũt
nec caracterem nec baptismum. vt ibidem. Si vo
non dissenserunt. tenet Aureol'. vbi s. q suscipiũt
caracterem. Hoc verũ fm Ri. vbi s. dũmodo ali-
qñ ↄsenserint de adultis loq̃ndo q̃ habuerũt vsũ
rõnis. Secus in illis q̃ nunq̃ vsum rõnis habue-
runt. q2 suscipiũt caracterem.
11 ¶ Utrũ pueri iudeoꝝ sint baptizãdi. Rñ. q i hoc
fuerũt opi. diuerse. quibusdam dicentib9 q nõ in-
uitis parentibus. ꝫ ego dico cum Sco. ⁊ landul. i
iiij. di. iiij. q etiam inuitis parentib9 sunt baptizã-
di. non quidem p priuatas personas. ꝫ per princi-
pes aut eoꝝ dños ⁊ educandi religiose ⁊ caute ne
occidant a parentib9. ⁊ p hoc facit quod no. Ol-
dra. in consilijs suis. vbi tenet q iudei sunt serui
facti p passionem Cristi. ex. de iudei. c. et si iudeos. ⁊
fuit mandatum executiõi per Constantinum. vt
notat Hostiens in. c. consuluit. de iudeis. Et hoc
dicit Archi. xlv. dist. qui sinceram. Hoc idem te-
net Tho. i epl'a ad ducissam Lothoringie. Nam
cum sint serui princeps qui est eoꝝ dominus potest
eos vendere. ar. C. si ser. expor. vene. l. j. ⁊. ij. Et p
istam rõnem tenet Archi. in. c. fraternitatem. liiij.
dist. q potest eis auferre bona eoꝝ cum non habe-
ant ea nisi vt peculium. allegat. c. iudei. el. secundo
de iudeis. vbi statuit q si cõuertant non auferant
eis bona. ergo si non ↄuertunt possunt eis aufer-
ri a ↄtrario sensu. Melius facit. c. sicut iudei. eo. ti.
vbi ꝓhibet q sine iudicio terrene potestatis nul-
lus eis auferat bona vel offendat. ergo ex causa le-
gitima possent. Preterea sustinent ex pietate ⁊ ğ-
tia. vt dicit in. c. ⁊ si iudeos. de iudeis. ergo non de-
bet trahi ad necessitatem. ff. de offi. ꝓcon. l. solent.
in fi. ⁊ ex hoc posset sustineri opinio Aureoli. qui
cum Landul. ⁊ Sco. concordat q inuitis paren-
tibus possunt baptizari per dños ⁊ bene facerent.
12 ¶ Utrũ iudei adulti. aut alij adulti sint compellẽ-
di ad baptismum. Rñ. de iudeis tenet Sco. vbi s
q sic per dominos eoꝝ. p quo facit tex. in. c. de iu-
deis. xlv. dist. ⁊. c. maiores. de bapt. vbi ↄmendat
ille rex qui coegit infideles baptizari. Sed contra
est. tex. in. c. sicut iudei. de iudeis. qui ꝓhibet com-
pulsionem. Sed ego dico veram opinionẽ Sco.
intelligendo de compulsione indirecta hoc est. Ita
sunt angariandi ⁊ in seruitutem redigendi q eis
eueniat voluntas ↄuertendi. sicut exponit Greg.
sup illud compelle intrare. facit. c. vltimum. xxiij.
q. iiij. cum glo. ⁊. q. vj. c. iam vo. sed de compulsio-
ne directa nõ licet. q2 deus voluntarium vult mi-
litem. d. c. de iudeis. Similiter idem dico de alijs
infidelibus.
¶ Utrum liceat emere aquam vel laborem ab eo 13
qui non vult aliter baptizare. vide. i. symonia. ij.
§. xij.
¶ Quid si nõ vult baptizare nisi ↄmittat offerẽs 14
aliqd mortale. puta adulteriũ? Rñ. Landul. vbi
s. q si ipse non potest baptizare. puta. q2 mancus
vel mutus nullo modo assentiat. quia fides offe-
rentis ⁊ operatio et deuotio baptismum flaminis
impetrabit. q2 credendum est q in talib9 necessita-
tib9 diuina pietas supplet.
¶ Utrum requirat cõtritio de peccatis factis an- 15
te baptismum a baptizãdo? Rñ. fm Ale. de al'. in
secũda secũde q sic. de necessitate de omnib9 mor-
talibus que recordat etiam de venialib9 in gene-
re ⁊ forte de venialibus maiorib9 que recordat pti-
cularitem. aliter non suscipit gratiam baptismalem
scilicet gratiam ⁊ remissionem peccatoꝝ ꝫ bene su-
scipit effectum baptismi qui est res ⁊ sacramẽtum
id est caracterem. de cõse. dist. iiij. c. ostendit. Sco.
tamen in. iiij. di. iiij. clarius exprimendo dicit q li-
cet non doleat de veniali q non tollit effectus grẽ
baptismalis. ꝫ tñ complementum. quia non do-
let illud veniale de quo non dolet. ⁊ sic dicit ficte
simplr vl' fm qd. ficte simplr accedit ad baptismũ
ille qui hꝫ in se mortale pctm̃ de quo nõ vult peni-
tere. ꝫ tñ recedente fictione. hoc est adueniente cõ-
tritõne habebit effectum baptismi. s. remissionem
peccatoꝝ. vt in. d. c. oñdit. in fi. Et hoc intellige q̃
ad penam peccatoꝝ p̃cedentium baptismũ. ꝫ nõ
quo ad penam seq̃ntium baptismum. Et iõ pnĩa
est ei iniũgenda de ppetratis post baptismum fm
san. Bo. in. iiij. di. iiij. ar. ij. q. iij. Ficte fm qd acce-
dit q̃ nõ dolet de veniali. ⁊ iste nõ hꝫ ↄplementũ.
Et aduerte q hic nõ accipio ↄtritõez p dolore in-
formato a grã. ꝫ p dolore q̃ excludit actualiter ob-
icem mortalis peccati in actu. Tenet etiam talis
postea ↄfiteri peccata ante baptismum ↄmissa vt
i. ↄfe. ij. §. ij.

Baptism9. vij. quo ad effectũ.
b queritur vtrũ p ipm auferant omnia pec-
cata? Rñ. q sic. c. regenerante. ⁊. c. sine
pnĩa de ↄse. di. iiij. Rõ q2 baptismus est ad regene-
randum institutus. vñ ibi transit homo de ptãte
tenebrarũ i adoptõez filioꝝ dei. ⁊ ibi maxime apit
largitas miscõie dei in prio aduentu. Et hoc est q
Pau. dic ad Thi. ij. p lauacꝝ r̃generatõis ⁊ reno-
uatõis spũssancti quem effudit in nos habunde.
¶ Utrũ p baptismũ tollat omnis pena? R. q sic. a
pena q̃ retardat ⁊ excludit a vita eterna. de ↄse. di.
iiij. sine pnĩa hoc est pena quam qs deberet exol-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

nere. aut in hac vita. vel in alia ꝓ pctīs ꝯmissis an
teq̃ vitā eternā intraret. al's aūt pena nō tollit.
2 ¶ Utrum baptismus tollat ꝯcupiscentiam. R̄n̄.
ꝙ inq̃ntū hꝫ rōnem culpe extinguit̃ ꝑ baptismū.
ꝫ inq̃ntū hꝫ rōem vicij siue pene non tollit̃ vt nō
sit nisi spāli dono dei ⁊ miraculo fiat. ꝫ vt non obsit
bene fit ex infusione gr̃e que ibi fit ex qua superari
potest. de. ꝯse. di. iiij. c. ij.
3 ¶ Utrum ꝑ baptismū tollat̃ irregularitas. R̄n̄.
ꝙ illa q̃ ꝓuenit ex defectu sacramenti nō tollit̃. vñ
bigamus ante baptismū vl' post nō pōt ꝓmoueri
siliř corrupta: vel ante vel post nō pōt velari. et de
his h̃r. xxvj. dist. acutius. Si vō ꝓueniat ex pecca
to sic tollit̃ fm ꝯmūiter doc. irregularitas homici
dij. ꝫ si homicidiū sit sine pctō vt in iudice ⁊ hmōi
sic fm alq̃s irregularitas nō tollit̃. vt no. xxvj. di.
c. deinde. ꝫ fm Sco. in. iiij. di. xxxiij. irregularitas
cuiuscunqꝫ homicidij tollit̃ q̃litercūqꝫ sit ꝯmissuꝫ.
hoc seq̃t̃ glo. xxxiiij. di. c. si q̃s viduā. ⁊ xxxij. di. §.
ecce. Et hec ē verior opi. Alia aūt irregularitas q̃
ꝓuenit ex defectu nataliū non tollitur.
4 ¶ Utrum tollat infamiam. R̄n̄. ꝙ sic. fm glo. in
di. c. sine pnīa. Rō. q: ꝑ baptismum tollunt̃ pctā ⁊
ea que sequunt̃ ex peccatis sub rōne qua sunt pec
cata. ⁊ iō cum infamia ꝯsequat̃ pctū ⁊ sb ratione
peccati ideo tollit̃.
5 ¶ Utrum ꝑ baptismū ꝯferant̃ homini gr̃a ⁊ vir
tutes. R̄n̄. ꝙ sic. fm glo. in. d. c. ij.
6 ¶ Utrꝫ effectus baptismi equalit̃ ꝯferat̃ oīb9. R°.
fm san. Bo. in. iiij. di. iiij. ar. i. q. iij. p̄ïe ptis ꝙ tri
plex ē effectus baptismi. Prim9 caracteris impssio
Secūs gr̃e infusio. Terci9 innocētie restitutio. Q̃n
tum ad pmū ⁊ terciū eq̃liter omnes suscipiūt. si
non ficte accedūt. sed q̃tum ad scōm non. q: gr̃a
hꝫ duplicem actum. s. delere pctū. ⁊ sic magis delet
in eo qui magis ꝯmisit: q: delet oēm culpam. Se
cundus actus est habilitare ad bonū. ⁊ in hoc ma
iorem efficaciā hꝫ in eo q̃ se magis disponit. In ꝑ
uulis aūt equalis est efficacia communiter.
7 ¶ Utrꝫ puer cum defert̃ ad baptismum si occidat̃
saluet̃. R̄n̄. ꝙ si occidit̃ ne baptizari possit i odiū
baptismi seu xp̄i sic pie credo saluet̃. si vō occidat̃
ex alio respectu: sic damnabitur.
8 ¶ Quid si puer moreret̃ qñ baptizās dixit ego te
baptizo in noīe patris. anteq̃ ꝯpleat. R̄n̄. Ri. in
iiij. di. iij. ar. ij. q. iij. pie credenduꝫ est ꝙ deus sup
plet. Unde ⁊ in cimiterio dꝫ sepeliri. Similit̃ si sa
cerdos impediret̃ ne totū ꝯpleret estiꝫ baptizādus
sic. si non es baptizatus ⁊c̃.
¶ Utrum baptismus sit reiterandus. R̄n̄. ꝙ nō
9 imo taꝫ mittēs q̃ suscipiēs sciētes vltimo suppli
cio plectūt̃. l. ij. C. ne sa. bap. ite. ⁊ sunt irregulares
vt. ĩ. irregularitas. i. §. xxiiij.
10 ¶ Utrum ignorans si facit se baptizari sine ꝯditi
one sit irregularis si postea inuenit ꝙ fuerat bapti
zatus. R̄n̄. ꝙ irregularis est. de cōse. di. iiij. q̃ bis.
fm ꝯmunem intellectum. Potest tñ epūs dispen
sare in necessitate magna.
11 ¶ Utrum nō baptizatus credens se baptizatum
saluet̃. R̄n̄. sic de p̄sby. nō bap. c. aplicam.
12 ¶ Utrum suscipiat caracterem ordinum si ordi
net̃. R̄n̄. ꝙ non. de p̄res. non bap. c. i. ⁊ c. veniens
Si celebrat tñ ignorans credit̃ ꝙ ꝯficiat virtute ec
clesie fm Inno. hoc idē tenet Tho. i. iiij. di. xxiiij.
⁊ Albi. ⁊ summa cōfe. li. iij. ti. xxij. q. viij. ⁊ plm.
q: virtus spūssancti vegetās ecclīam suaꝫ supplet
potentiam in tali ne eccl'ia decipiatur.

b [B]aptismus.viij. q̃ ad euꝫ q̃ tenet q̃
rit q̃s pōt tenere ad baptismū. R. ꝙ n̄
pōt tenere Abbas monachus. vel reli
giosus. de ꝯse. di. iiij. nō licet. xvi. q. iiij. placuit. c. ij
Tamē si tenent sunt compatres.
¶ Utrꝫ pr̃ vl' mr̃. R̄n̄. ꝙ nō. si sunt in mr̄imonio 1
intellige. xxx. q. i. ad limina. al's ꝯhent cognationē
spūalē. ⁊ etiā baptizādo nisi necessitate baptizarēt.
¶ Utrꝫ nō baptizatus possit tenere ad baptismū 2
R̄n̄. ꝙ nō. de ꝯse. di. iiij. c. i. baptismate. licet bapti
zari possit. q: baptizans est de necessitate sacramēti.
nō suscipiens seu tenens ad baptismum. Et si te
net nō erit cōpater. ꝫ bene baptizans cum sit vere
pater spūalis. Vide. ĩ. Matrimonium. iij. impe
dimento. vij. §. x.
¶ Quot dñt tenere ad baptismū. R̄n̄. ꝙ vn9 tm̄. 3
de ꝯse. di. iiij. c. in cathecismo. ⁊ c. non plures. ꝫ tñ
de ꝯsuetudine nō s̃uatur.
¶ Ad quid tenet̃ leuātes de baptismo. R̄n̄. ꝙ te 4
nentur admonere quos tenuerunt. vt castitatem
custodiant. iusticiam diligant. ⁊ charitatem tene
ant. ⁊ ante omnia symbolum ⁊ orōnem dñicaꝫ de
bent docere. vt in. c. vos ante omnia. de cōse. dist.
iiij. ⁊ Magister in. iiij. dist. vi. c. pe. dicit. ꝙ exigit̃ a
patrino diligens cura circa euꝫ ꝓ quo ridet. Qđ
limita verum fm Tho. qñ parentes notabiliter
negligunt.
b [B]ellum quidem dupliciter dr̃. s. ꝓ
prie ⁊ improprie. Proprie
aūt belluꝫ est illud qđ auctē pncipis su
pior ē n̄ recognoscentis indicit̃ vt est impator ⁊ pa
pa. fm Host. xxiij. q. i. c. i. ff. de capti. l. hostes. ⁊ ff.
de v. si. l. hostes ⁊ in isto bello captiui efficiunt̃ s̃ui
⁊ bona efficiūt̃ capientiū. ⁊ seq̃t̃ terciū ius. s. postli
minij. de q̃ in. l. postliminij. ⁊ l. si q̃d bello. ⁊ l. ho
stes. ff. de cap. Et hoc verꝫ si belliū sit iustum. Dñt
tñ bona capta assignare capitaneo. vt distribuat
vnicuiqꝫ fm merita. fm Bar. in. d. l. si quid bello
licet a principio efficiant̃ capientium. Et hoc verꝫ
credo qđ dicit Bar. nisi ꝯsuetudo h̄ret ꝙ vnusq̃s
qꝫ sibi retineret qđ cepit. q: tūc nō tenetur assigna
re. quia illud intelligit̃ actum qđ est ꝯsuetum. l. ꝙ
si nolit. §. qui assidua. ff. de edi. edi. Hodie etiam
ex consuetudine inter xp̄ianos non s̃uant̃ iura ca
ptiuitatis ⁊ postliminij cui standum est. vt. l. post
liminij. ff. de capti. ⁊ no. Bart. in. d. l. hostes. ff. e.
Quid autem sit postliminiū. Respon. ꝙ est ius
amisse rei recipiende ab extraneo in statum pristi
num restituende. moribꝫ legibusqꝫ ꝯstitutum. di
cit tex. in. d. l. postliminiū. Unde quo ad hoc bñ
est s̃uandum vt ille qui aliqua ꝑdidit in iusto bel
lo quo ad eum integre restituant̃. Et ideo nō cur
rit prescriptio contra eum fm glo. in. c. prima ac
cusatione. xvi. q. iij. Arma tamen de rigore nō re

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

stituūtur.l.ij.ff.de captiuis. ꝭ ſm conſcientiā ſunt
etiā reſtituenda.
1 ¶ An autem hec locum habeant in bello indicto
ab his qui de facto ſupiorem non recognoſcunt.
vt eſt rex frācie.hiſpanie.ꝛ hmōi. Rn̄.ſm Inno.
in.c.olim.el.j.de reſti.ſpo.ꝛ Bar.in dicta.l.hoſtes
ff.de captiuis ꝛ poſtliminiū reuerſis.ꝙ ſic.qꝫ ha-
bent iura principis.
¶ Bellū aūt improprie ē illud qd̄ nō eſt indictū p
2 principē.ꝭ p inferiores q̄ recognoſcūt ſupiorē. Et
de hoc Pa.de iureiurā.c.ſicut.el.ij.
¶ Utrū bellū in dubio ſit p̄ſumenduꝫ iuſtū: R.
3 Pa.in dicto.c.ſicut quod in bello indicto a princi
pe ſummo.indubio p̄ſumitur iuſtum: ꝛ legittimā
cauſam eſſe in principe.iuxta notata p legiſtas. in
l.p̄ſcriptione.et.l.fi.C.ſi contra ius vel vti.pu.ꝛ p
canoniſtas.in.c.que in eccleſiarum.ō conſti. Sed
in bello indicto a recognoſcēte ſuperiorē:indubio
p̄ſumit̄ iniuſtū. Et ſic intellige Ho.ꝛ tex.ō.c.ſicut
facit.l.vnica.C.de gla.ꝛ.c.j.de pur.ca.cū ſuis con
cordantijs.
¶ Quid requiritur vt ſit iuſtū: Rn̄.Pa.vbi ſ.
4 quod in bello ꝓprie oportet ꝙ ſubſit legitima ꝛ na
tural' cauſa.puta qꝛ ꝯtumaces ꝛ rebelles ſunt im-
perio vel eccleſie. Adde.ij.vt nō fiat animo vindi
candi:ſed puniendi delinquētes. In bello aūt ſe-
cūdo modo dicto quinqꝫ requirunt̄ ſm glo.xxiij.
q.ij.in ſumma.ſ.perſona vt non ſit eccleſiaſticus
cui nō licet ſanguinē effundere.xxiij.q.viij.clerici.
niſi neceſſitate ineuitabili. Poſſunt tn̄ ſm Tho.
ſecūda ſecūde.q.xl.inducere alios ad iuſtū bellum
ꝛ eis aſſiſtere: vt pugnantibꝰ ſubueniāt exhorta-
tionibus:abſolutionibꝰ ꝛ alijs ſpūalibus. Nō tn̄
debent hortari vt interficiant vel mutilent ſed vt
fidem eccleſiaſticam vel patriam liberent. Et licet
aliqui interficiant:nō tamē eis imputabit̄:ꝛ mul-
tomagis prelati hoc poſſunt.imo peccarent ſi non
facerent.xxiij.q.v.de occidēdis.de homici.poſtu
laſti.et.c.tua nos.xxiij.q.iij.maximianus.xxiij.q.
j.in ſumma.et.c.militare.de cle.percu.c.ij.de re-
ſti.ſpo.c.olim.el.prio. Inno.tamen in.c.quod in
dubijs.de penis.limitat predictā exhortationem
non poſſe fieri quādo ſunt in percuſſionibus.ſed
ante ſic.et mihi placet:ꝛ eſt ſecurius. Secūdo cau-
ſa legitima:vt ꝓ defenſiōe ſua vel ſuorum: aut pa
ternarum leguꝫ.xxiij.q.viij.ſi nulla. Tercio ſi res
ſcꝫ pro repetitione rerū et huiuſmodi.dicto.c.olim
Quarto animus:vt non ex odio:ſed vt habeat de
bitum ꝛ huiuſmodi.xxiij.q.j.quid culpatur.et.c.
militare. Quīto auctoritas ſuperioris.dicto.c.qd̄
culpatur.et.l.vnica.C.vt.ar.viſus inſcio.prin.li.
xj. Poteſt etiaꝫ fieri auctoritate epiſcopi:ſm Ho.
in ſumma.precipue quādo pugnatur pro fide:vel
contra eum qui pro peccato mortali excōmunica-
tus non vult parere.
¶ Utrum ſi aliquod predictoꝝ defuerit teneatur
5 ad reſtitutionē tam damnorū datorum ꝙ etiā ra-
ptoꝝ bonoꝝ: Rn̄.Ho.eo.ti.ꝙ ſic.ſi ōficit.ſecūdū
vel terciū. Si tamē res ſubſit ꝙ.ſ.ꝓ rebꝰ repeten-
dis factū ſit nō tenet̄ qui mouit bellum reſtituere
qd̄ ibi cepit:dūmodo nō excedat quod habere de

bebat. Et hoc verū in foro penitentiali:vbi habet
locū liq̄di ad nō liquidū cōpenſatio.ſicut ſi q̄s con
fiteat̄ ꝑ furtum accepiſſe.x.non cogetur reſtituere
ſi debet habere alia.x.ab eodem. Si vō damnifi-
cauit plus aduerſariū.non credo excuſatū: niſi cō
currat ſimul auctoritas:niſi in caſu qñ vim vi re-
pellere licet:ſed tenetur cōpenſare damna data cū
eo qd̄ debet hr̄e:ꝛ ſi plus habet reſtituat.c.qui ha-
bens.ꝛ in.c.ſe.xiij.q.v.ꝛ in.d.l.hoſtes.ff.ō capti.
ꝛ ſm qd̄ dico in.§.ſequēti.
¶ Utrū iſtis inferioribus a principe liceat facere 6
bellum: Rn̄.Pa.i dicto.c.ſicut.ꝙ aut is qui facit
bellum habꝫ iuriſditionē ſup his quibꝰ guerrā fa-
cit.ꝛ illi ſunt cōtumaces ꝛ rebelles:ꝛ ſic poteſt ſta-
tuere ꝛ concedere ꝙ liceat vnicuiqꝫ res eoꝝ inua
dere ꝛ ſuas facere:ꝛ liberos homines rebelles ca-
pere et detinē quouſqꝫ dn̄o repſentare potuerint.
c.a nobis.de ſen.excō. Si autē nullam iuriſditio-
nem ſuper eos habent non poſſunt ſine auctorita
te principis niſi eſſent inuaſi.qꝛ tunc poſſunt ſe et
ſua defendere cum moderamine inculpate tutele
ꝛ hominē percutere ꝛ etiam occidere: vt latius di
cam infra Defenſio. Non poteſt tamen aduerſa-
rium capere ꝛ nec inuadendo res aduerſarij ſuas
facere. Quod intellige niſi in recompenſationē dā
norum ſuoꝝ ꝛ in ſatiſfactionē expenſarum:labo-
rum et operū etiā ipſm adiuuātiū.di.j.ius gentiū.
xxiij.q.vij.ſi de rebus:vl' niſi in territorio ſuo eos
delinquētes inueniret. Item quādo talis ſuperio
rē nō habet corā quo ſua repetere poſſit:res ſuas
ꝓpria auctoritate repetere poſſet ꝛ recuperare.l.iu
dei.ꝛ.l.nullus.C.de iudeis.
¶ Utrū ſubditi teneant̄ ire ad bellum iuſtum do 7
mino mandante: Rn̄.Pa.i dicto.c.ſicut.el.iij.ꝙ
ſubditoꝝ quidā ſunt vaſalli ꝓprie: vt ſunt qui te-
nent feudū ab eo. Quidā vaſalli improprie.vt ſūt
ſubditi ratiōe originis vel domicilij.nihil tamē ab
eo detinēt.ꝛ tales ꝓprie nō ſunt vaſalli.licet ibi ha-
beant poſſeſſiōes.nec tenent̄ dn̄o p̄ſtare fidelitatē.
Quidā ſunt milites veri.vt qui iurant que ponit
glo.in.l.penl'.ff.ex qui.cau.ma.que ſunt.j.miles.
Quidā non veri milites.ſed tn̄ reſpectu honoris
qui iſta non ꝓmittunt.ſed viuūt vt alij ciues. vt
ꝑ Cy.in.l.j.C.de iur.ꝛ fac.igno. Iſtis p̄miſſis di-
ſtinguo.aut dominꝰ vult alios ꝓ libito volūtatis
inuadere nō fauore reipublice.ꝛ nō tenent̄ cum ſe
qui etiam vaſalli ꝓprie.ar.c.de forma.xxij.q.v.niſi
aliud habeat ꝯſuetudo vel pactuꝫ. Aut dominus
inuaditur.ꝛ tunc ſi timor eſt ſubitaneus ꝛ impro-
uiſus.omnes apti ad pugnā ſeu cuſtodiā.tenent̄
fauore reipublice. Nam clerici hoc caſu tenentur
ad cuſtodiam.c.peruenit.et quod ibi notatur.de
imu.eccle.facit.c.omni timore.xxiij.q.viij. Aut
non eſt talis timor.ꝛ tunc vaſalli ꝓprie dicti tenen
tur ꝑ dictū.c.de forma.ꝛ milites veri.ꝑ.d.l.penul.
Alij vō nō ſunt compellendi.dūmodo dominus
ſufficiat de per ſe ex redditibꝰ quos habeat a loco.
Nam ꝓpter hoc honorant dominū in redditibꝰ.
gabellis ꝛ huiuſmodi.vt neceſſitatis tēpore eos
defendat.ar.xxiij.q.v.principes.et.c.regum. Si
vō nō ſufficit per ſe tunc omnes tenent̄ pro ſalute

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

dominij. vt patet ex. c. si nullus. ⁊ dicto. c. omni timore. xxiij. q. viij.

8 ¶ Vtrū subditi sequētes dñm in iniusto bello excusent'. R. Pa. in dicto. c. sic. qđ Inno. dicit ꝙ nō si scienter hoc faciūt: nec excusātur ex timore amittēdi feudi vl' alia bona. xxxij. q. v. ita ne. Si vo dubitāt ⁊ inquisierūt quantū potuerūt peritiores. et semp dubij remanserīt: excusantur ꝓpt bonū obediētie. c. quid culpatur. xxiij. q. iij. aliter nō. ar. c. cū inhibitio. de clan. despō. nō tamē excusantur amici ⁊ cognati ⁊ alij q̄ volūtarie adiuuāt talē in dubio Immo si erat iniustū de omni damno dato tenentur ad restitutionē.

9 ¶ Vtrum subditus qui in dubio bellando multa acquisiuit. teneatur ea restituere: cognito ꝙ bellū erat iniustū'. R. ꝙ sic: omnia que habet. Et credo ꝙ etiam cōsumpta: q2 nunꝗ̄ habuit bonam fidem. exquo semper dubius permansit. Et de hoc vide infra Prescriptio. §. iiij. ⁊ fm illam distinctionem dic.

10 ¶ Vtrum omnes existentes in bello iniusto teneantur in solidum'. R. fm Mo. ti. re. j. ꝙ sic: de omī damno quod suo auxilio cōsilio fauore datū est. qđ aliter datum nō fuisset. ar. xvij. q. iiij. omnes. ⁊ ij. q. j. notum. in fi. Si vo ꝓbabiliter credit ꝙ ꝓpt suum auxiliū consiliū fauorem non plus fecerint quā al's facturi erant: nō tenetur nisi de his q̄ ipe habuit: vel damnum dedit: vl' aliquis de familia sua directe ⁊ occasionaliter. ar. de sentē. ⁊ re iudi. c. i. ⁊ de eta. ⁊ qua. ex. c. tuam. Et de hoc vide etiā ī. furtum. §. xvi.

11 ¶ Sed queritur qđ tenetur restituē faciēs bellū iniustū'. Rn̄. Mo. vbi supra ꝙ tenetur de oībꝫ damnis que ipe vel sui intulerunt aduersario vel eius hominibus tenetur etiā ꝓprijs hōibus de damnis datis ab aduersarijs.

12 ¶ Vtrum habens iustū bellū teneatur in aliquo de damno aduersarij'. Rn̄. Mo. vbi supra ꝙ nō tenetur de illis damnis que bona fide īulit a quibus cōmode abstinere non poterat fm consuetudinē pugne. Si qua tamē animo crassandi ⁊ maliciose intulit. cum al's posset abstinere ⁊ sibi consulere. tunc tenetur cōpensare cū damno sibi dato ⁊ si excedunt tenetur eis satisfacere.

13 ¶ Vtrū habens iustū bellum teneatur de damno dato subditis aduersarij'. R. qui supra ꝙ non īmo licite bona capit. Non solū aduersarij: ſ etiā fautorū ⁊ subditorū suorū donec sibi sit satisfactū. Subditi tamē aduersarij qui deum timentes nolunt domino suo in bello illicito impendere auxilium vel consilium nullatenus sunt spoliādi ne pena excedat autores: ar. de his que fi. a ma. par. ca. quesiuit. et. j. q. iiij. ca. j. Immo fm Ri. in iiij. dist. xv. qui sciēter talibꝫ innocentibꝫ inferunt damnū tenentur ad restitutionē. Verū credo nisi dominus eorū directe vel indirecte ex personis vel rebꝫ eorum iuuaret. Multomagis tenetur ad restitutionem qui damnificat nō subditos aduersarij innocentes sciēter vt sunt ecclesiastici et huiusmodi. Secus autē esset si a casu damnificaret hoc nō intendens: nec obligatus intēdere. vtputa q2 bellās contra aduersarium nō valens eum impugnare: incendit ciuitatem. ⁊ sic cōburunt ecclesie et bona ipius et aliorū innocentiū. nam tūc nō tenetur. et sic patet ꝙ ecclesie incastellate possunt incēdi ⁊ bona ibi reposita ex quibꝫ sustētabant ꝯtra hostes in iniusto bello possunt capi. nō incastellate vo a proposito nec res ecclesie sunt auferēde ⁊ ꝯtrariū facientes tenentur ad restitutionem.

14 ¶ Vtrū domini q̄ habuerūt bellū adinuicē possint cōponē simul de damnis'. R. Monal. ti. resti. ille q̄ habuit iniustū bellū non potest cōponere in ꝑiudiciū hominū suorū quin ipe teneat eis de dāmnis que passi sunt: nisi ⁊ ipi fuerint in culpa. Hoc verū in foro cōscientie. si ad talem culpam nō venerunt ex eꝰ ꝑsuasione al's non facturi. Ille autē qui habet iustū bellum debet ꝓcurare ꝓ viribus vt satisfiat suis hominibus. Et si non potest: ⁊ ipi homines contradicūt cōpositioni fm Monal. nō potest de damnis que passi sunt in incendijs ⁊ rapinis componere. facit in arg. l. i. et. l. transactiōis placitum. ⁊ l. preses. C. de transac. ⁊ c. fi. de ma. et obe. Sed ego credo ꝙ in omnibus potest. argu. eorum que notant in. l. fi. C. si contra ius vel vti. pub. ⁊ in. c. que in ecclesiarum. de consti. vbi patet ꝙ ex rationabili causa potest princeps tollere rem vnius ⁊ dare alteri. ⁊ nō potest esse maior ratio q̄ fauor publicus carere bello. Et similiter poterunt qui habēt iura imperialia. Vnde Hosti. tenet ꝙ quādo duo milites habuerunt iniustum bellum. inuicem pace inter eos facta et damna remissa ꝙ hec remissio extendit ad omnes vtriusq3 partis: licet non consentiant quādo pax aliter haberi nō posset. allegat. l. conuentionū. ff. de pactis. Cōcordat Pa. in. c. nostra. de iniur. aduerte hic fm eundem qua vbi supra. ꝙ nomine damni ꝓprie ⁊ stricte venit diminutio patrimonij per alium facta. l. iij. ff. de dā. infecto. Et ideo non veniunt expense facte ꝓpria voluntate: etiam coacta nomine damni. Quod nota. pro statutis et similibus odiosis. Item limita ꝙ ꝑdicta remissio non valet quo ad damna data ecclesijs ⁊ ecclesiasticis ꝑsonis: nisi ꝑlati ipaꝝ ꝯsentiant.

15 ¶ Vtrum dominus teneat' mādatorio de damnis q̄ i bello est passus'. R. fm Pa. in dicto. c. sicut ꝙ sic. nisi causa pietatis: humanitatis vel parētele bellum fecerit vel nisi ex debito teneret': vel nisi aliquid recipere conuenerint ꝓ mercede. Et vide de hoc. ī. Mandatū. §. v. Et hoc intellige đ damnis q̄ verisiliter potuit mādans ꝓuidere.

16 ¶ Vtrum occupata per principes christianos q̄ hodie inter se bella gerētes propria temeritate qđ vnus quiete possedit ab antiquo. alius violenter de nouo occupit sint restituenda'. Rn̄. doc. An. in c. qđ sup his. de voto fm Hosti. ꝙ nō videt quō iuste teneant: nec qualiter cōfessores eorum peccata q̄ꝗ̄ notoria palpitent: nec qualiter ab eisdem elemosynas. aut passiones accipiāt. aut eos absoluant. vnde caueant ne cateruatim ad inferos vadant et alios secum trahant. nec credit ꝙ in italia ꝑscribi talia possint. c. finali. de prescrip. Et ideo restituere tenentur.

17 ¶ Utrum clericus i bello iusto cum domino suo
vadens qui lucrat̃ aliqua ꝺ bonis aduersariorum
teneatur ea restituere? R̃n̄. Monal.ti. resti. ꝙ si ea
rapuit: peccauit capiendo ⁊ restituere tenetur eis a
quibus abstulit: quia illam rem capiendo non po-
tuit facere suam: quia sicut dominus non potuit ei
dare auctoritatem bellandi: sic nec rapiendi. Pos-
set tamen retinere si guerra durante dominus vt il
lam teneat consensit. Si v̇o nō ip̄e rapuit: ꝫ sibi ab
his quibus licuit rapere data fuit. tunc nō tenet̃ re
stituere. Quod veꝛū credo: quādo ex consuetudīe
quilibet quod rapuit sibi retinet. al's secus: quia de
iure quilibet tenetur capitaneo assignare: vt illa di-
stribuat. vt. l. si quid bello. ⁊ ibi Bar. ff. de capti. er
go sine eius auctoritate tenere non poterit. facit. c.
dicat. xxiij. q. v. nisi vt dixi consuetudo sit in contra
rium.
18 ¶ Utrum liceat omni tempore bellare? R̃n̄. ꝙ in
bello iusto non licet bellare in. xl. nec in diebus festi
uis nisi necessitas vrgeat ineuitabilis. textus est cū
glo. in. c. si nulla. xxiij. q. viij. Item nec tēpore treu-
ge. c. j. de treu. et pace. Qđ intellige in pugnatore: nō
in defensore: vt notat p̄dicta glo.
19 ¶ Utrum in bello iusto liceat vti deceptione. do-
lo: vel insidijs ad vincendum inimicos? R̃n̄. ꝙ sic
dummodo mendacium non dicant vel fidem pro
missam non frangant. facit. c. vtilem simulationem
xxij. q. ij. xxiij. q. ij. c. dominus. et. q. vij. in summa. x
iiij. q. v. dixit. vide glo. in. c. cupiētes. in v̇. malignā
tium. de elec. li. vj.
¶ Utrum locans arma. equos ⁊ huiusmodi. eun
20 ti ad bellum repetat si amittant̃ in bello? R̃n̄. In-
no. in. c. si cui. el. iij. ꝺ iureiurando. ꝙ nō: q2 sic ea cō
duxit. ff. loca. l. itē querit̃. §. si quis seruū. facit. l. vi-
deamus. §. si. ff. eo.
¶ Utrum commodans possit similiter repetere?
21 R̃n̄. Innoc̃. vbi supra ꝙ non: quia non excessit fi-
nes contractus. ff. cōmoda. l. si vt certo. §. sed inter
dum.
22 ¶ Utrum tenēte aliquo rem meam liceat mihi vi
olenter auferre? R̃n̄. Panoꝛ. in dicto. c. sicut. aut in
continenti recuperare vult. et licet: quia vim vi re-
pellere licet. de quo infra defensio. Aut non statim.
et sic debet per iudicem eam recuperare si potest ꝙ
si non potest: sic in defectum iudicis: potest domin⁹
rem suam etiam violenter si aliter non potest face-
re recuperare: ar. l. nullus. C. de iud. in glo. et. l. ait
pretoꝛ. ff. de his que in frau. cre. §. si debitorem. no-
tat Innocen. in. c. olim. el. primo. de resti. spo. ⁊ Alc.
Ri. ⁊ Sco. in. iiij. distin. xv. ꝙ si aliter non possum
rem meā habere. licet furto eam tollere. de quo dic
vt infra furtum. §. xl. Non tamen licet per menda
cium. quia non licet mentiri pro alterius vita. xxij.
q. ij ne quis: Et sic limita glo. in. c. cupientes. ꝺ elec.
lib. vj.

Enedictio super populuꝫ que-
dam solēnis que fit
b cum illa solēnitate. Adiutoriū nostrum
⁊c. Et hanc solum episcopi possunt fa-
cere in tota sua dioceſi. et archiepiscopi in tota pro-
uincia cum visitant et legati in terminis sue legati-
onis et abbates quib9 ex priuilegio concessum est.
vt notat̃. xxvi. q. vi. ministrare. de conse. dist. i. cum
ad celebrandas. de exces. p̄la. accedentib9. de priuil'.
abbates. li. vi. Alia simplex. Et hec fit a sacerdotib9
in missa absente ep̄o: aut de mādato eius cū p̄n̄s est
xxi. di. deniq3. xcv. di. ecce ego dico.
¶ Utꝝ b̄ndictio calicis paramētoꝝ ⁊ huiusmodi 1
p̄ missis celebrādis possit fieri a sacerdote? R̃n̄. do
cto. in cle. attēdētes. de sta. re. tenēt. ꝙ nō. q2 sunt po
tius oꝛdis ep̄al'. ⁊ hoc idem in dicto. c. abbates. Sꝫ
iudicō meo nullo iure coꝝ dictū p̄bat̃. Et credo ꝙ
imo possint benedicere paramenta. tali ratōe mot⁹
presbiter potest omnia facere que sunt oꝛdinis: nisi
sint oꝛdinis episcopalis: vel specialiter ei interdicta
c. q̄uis. lxviij. di. ⁊ dicto. c. ecce. ⁊. xciij. disti. legim⁹.
sed benedictio paramētorum cum non sit oꝛdinis
episcopalis: patet quia competit abbatib9 ex cōsue
tudine: vt tenent docto. in dicto. c. abbates et dicta
cle. attendentes. quod fieri non posset si esset oꝛdis
episcopalis. ar. eoꝛum que notantur in. c. pe. de con
se. eccle. vel al. nec est etiā eis p̄hibitū: patet quia in
dicto. c. q̄uis. p̄hibetur ꝯsecratio sacerdotum. dia-
conum ⁊ s̄bdiaconū. cōsecratio virginū. cōsecratio
ecclesie vl' altaris. chrisma conficere. chrismate fron
tes baptizatoꝝ signare. publice penitentem recon-
ciliari. ⁊ in. c. ministrare. xxvi. q. vi. additur ꝙ non
benedicat publice plebem in ecclesia. Quod intelli
ge. vt dixi supra. ⁊ in. c. consulto. de consecra. dist. i.
ꝙ nec coꝛpoꝛalia debet consecrare. ergo vestimenta
potest: quia in. ca. vestimenta. ⁊ in. c. vasa. de conse.
dist. i. nihil dicitur de episcopo. Quare credo om̄ia
que pertinent ad celebrationem missarum que nō
fiunt cum sacra vnctōne: vt est calix et patena ⁊ nō
sunt eis specialiter inhibita: sicut sunt coꝛpoꝛalia q̄
ab episcopo debent esse benedicta: vt in dicto. c. con
sulto. et alia huiusmodi possunt benedicere. argu.
ꝺ. capl'. q̄uis. et capitu. ecce. nisi episcopus esset pre
sens: quia non liceret. argu. capituli deniq3. xxi. di-
stinctione.
¶ Utrum abbates possint similiter benedicere? 2
Ge. in dicto. c. abbates. tenet ꝙ sic. omnia in quib9
fit verbalis solum benedictio ⁊ quando faciunt ad
opus suarum ecclesiarum: al's non. Sed ego dubi
to de benedictione coꝛpoꝛalium que licet sit verba-
lis solum tamen videtur episcopis reseruata. ꝺ. c.
consulto. nisi dicamus derogatum p̄ contrariā con
suetudinē cum sit potius episcopis reseruata ratōe
dignitatis q̄ oꝛdis. Et ideo abbates possent ex cō-
suetudine. ar. ꝺ. c. accedentib9. Idē dic de b̄ndictiōe
calicis. de quo. j. calix. §. i.
¶ Utrum vestis debeat iterum benedici quando 3
repetiatur? R̃n̄. ꝙ non: nisi quādo fit talis repetia
tio: ꝙ sine ip̄a cum dicta veste non posset celebrari.
puta totius manice ⁊ huiusmodi. quia cū amittat
formā: debet iterum benedici. ar. eoꝝ que notantur
in. c. i. de conse. eccle. vel alta. Secus dico si de stola
fiat manipul⁹ vel de manipulo stola: q2 non videt̃
alia forma: nisi ꝙ vnū est breuius altero que q̄dem
breuitas non mutat formā.
¶ Utrum sponsa que non est virgo debeat bene-
dici? R̃n̄. ꝙ nō. xxxij. dist. feriatim. imo benedicēs

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

secūdas nuptias ab officio ⁊ bñficio suspensus de-
bet mitti ad papā.c.j.de secū.nup.
5 ¶ Utruz diaconus possit bñdicere mensam. Rñ.
q̄ non.p̄sente p̄sbitero.nisi esset diaconus cardina-
lis.sed absente p̄sbitero potest ſm notata in.c.legi-
mus.xciij.dist.
6 ¶ Utrū recipe pecuniā ꝓ bñdictione nubentium
sit symonia. Rñ.q̄ sic.tex.est in.c.cū in ecclesie.de sy.
7 ¶ Utrū mulier possit bñdicere. Rñ.q̄ non.nisi vt
pōt q̄libet bonus xp̄ianus.c.noua.de pe.⁊ re. q꞉ q̄
sunt ordinis nō cadunt in mulierē.d.c.noua.
8 ¶ Utrū benedictio mense ⁊ aque sit certi ordinis.
Rñ.ſm Innocē.in.c.j.de ex.pla.li.vj. q̄ benedictō
aque sic. Et ideo esset irregularis.excōicatus; vl' su-
spensus ip̄am benedicendo. secus de benedictione
mense que non est ordinis.
9 ¶ Utrū libri ecclesiastici sunt benedicendi. Rñ.ſm
glo.in.c.j.de pigno.q̄.nō.

b **enefacere** ex timore: ⁊ non ex
amore.non reputat̄
benefacere;sed pro non facere.xxiij.q.v.
ad fidē.xxxij.q.v.sicut enī.de p̄se. dist.v.
quicquid.lxxxvj.di.nō satis de reg.iur.q̄ ex timore.

b **eneficiū** est quedam beniuola
actio gaudiuz tribuens
capiēti in li.feu.c.j.ex qui.cau.feu. amit.
Pa.in.c.vnico.de cōmo.⁊ in.c.ad audi-
entiā.de p̄scrip. Hec diffinitio compręhendit q̄dcū-
q꞉ q̄d dicitur beneficiū. Sed de ecclesiastico solum
dicendū est.
1 ¶ Quotuplex ē bñficiū ecclesiasticū. Rñ.q̄ aliud ē
religiosum:aliud seculare. Religiosuz aliđ simplex
vt canonicatus regularis.aliđ duplex. vt abbatia.
p̄oratus:vl' aliud hñs iurisditōem. Seculare v̄o
aliud summū vt papat⁹: aliđ maius vt ep̄at⁹. aliđ
mediocre seu duplex vt dignitas vl' p̄sonatus: vel
aliud hñs curā aīaꝝ:aliđ minus seu simplex vt ca-
nonia.capellania.aduocatoria ⁊ hmōi.aliđ nō ha-
bens administrationē. Et isto mō dr̄ large benefi-
ciū. Et ē qñ q̄s habz bñficiū:nō in titulum:vt sunt
capellani ad nutū āmoniales:sed qñ habet in titu-
lū aliq̄đ beneficiū:cui ē assignata dos quātūcunq꞉
sit simplex:dr̄ hr̄e beneficiū cū administratōne ſm
Ge.in.c.p̄nti.de offi.or.li.vi.
2 ¶ Utruz p̄benda sit q̄d sp̄ūale. Rñ. Pa.in.c.dile-
cto.de preben.q̄ si est annexa iuri canonie p̄tim est
sp̄ūale ⁊ p̄tim t̄pale. Si v̄o nō est annexa canonie.
vtputa q꞉ in ecclesia non sunt p̄bende distincte.sed
oīa cōia.⁊ p.c.assignat̄.isti vnū p̄diū in p̄bēda.⁊ al-
teri aliud vel q̄d simile. Vel etiā si sunt distincte.tñ
non sunt canonicatibus annexe.q꞉ nō ē ibi nume-
rus canonicoꝝ.tūc ē mere temporale ⁊ pōt cōcedi
etiā laico ad ip̄ius sustentationē.
3 ¶ Utrū altaria que dant̄ in titulū ꝑpetuuz dicant̄
beneficia. Rñ.ſm glo.in cle.ij.de deci. ⁊ sequit̄ Ge.
in.c.i.de consue.li.vi.q̄ sic. ⁊ appellatione officij al-
taria p̄dicta intelliguntur.facit.c.ij.de cōces.p̄bē. Se-
cus si non dantur in titulum. quia beneficiū nō di-
cūtur ꝓprie.
4 ¶ A quo debet dari bñficiū ecclesiasticum. Rñ.q̄ re-
gulariter per ordinariū:nisi ex sp̄āli statuto vel con-
suetudine ad aliū p̄tineat.vt.j̄.dicam.
¶ Utrum capitulum sede vacante possit cōferre. 5
Rñ.q̄ non illa beneficia que ad episcopi collatio-
nem pertinent. Sed bene potest conferre illa q̄ ad
episcopum ⁊ ip̄z capitulum communiter p̄tinent.
Similiter talia beneficia potest cōferre quādo epi-
scopus est suspensus a collatione beneficioꝝ.etiam
si episcopus haberet interesse in tali collatione tā
q̄ prelatus. Et idem potest ep̄us quando capitu-
lum esset excōmunicatuz;seu maior pars maioꝝ ex-
cōmunicatione vel suspensum.c.si ad episcopuz ne
se.va.li.vi. Si v̄o pertinet ad ep̄m collatio cum cō-
silio capituli:vel assensu nō posset capitulum intro-
mittere nisi suspensus esset in mora petende relaxa-
tionis. Si v̄o capitulum vel alius de consuetudi-
ne vel statuto deberet conferre de cōsilio episcopi:
defuncto ep̄o:vl' in remotis agēte.ita q̄ in breui ei⁹
p̄sentia non possit haberi.nō ꝓpterea debet differri
collatio:vt in.c.si ad ep̄m.
¶ Quid de beneficijs vacantibus in curia. Rñ.q̄ 6
omnia beneficia. dignitates ⁊ personatus vacātes
in curia romana non possunt conferri nisi per pa-
pam. Similiter beneficia.dignitates vel persona-
tus curialiū vel accidentiū seu redeūtiū de curia si
decedunt in locis vicinis curie ad duas dietas le-
gales.que faciunt.xx. milaria pro die.l.i.ff. si quis
cau. Et notat glo.in.c.p̄senti.de p̄ben.li.vi. Unde
si distarent per.xli. miliare non includerent̄. ff. de
verbo.sig.l.iij.limita nisi p̄dicti morerentur in loco
ꝓprij domicilij.vel ꝓprie domus.quia tunc nō re-
seruātur pape nisi esset talis curialis qui licet habe-
ret sibi ꝓprium domicilium.tamen ibi morabatur
solum ꝓpter curiam:quia tunc reseruatur. Simili-
ter reseruatur quādo est curialis qui moritur in lo-
co vnde recedit a curia:vel in itinere dum curiam
sequeretur quātumcūq꞉ vbi decedit sit remot⁹ ab
ipsa curia. Uerū est q̄ post mensem si non fuerint
collata beneficia predictoꝝ conferre possunt illi⁹ ad
quos pertinet eorum collatio per seipsos tantum:
vel ipsis agentibus in remotis per suos vicarios
generales.quibus id commissum fuerit in eorum
diocesibus existentia:nisi essent parrochiales eccle-
sie:et vacarēt sede apostolica vacante. vel si anteq̄
papa ea conferret mortu⁹ ē.hec notātur in. c. licet.
el.primo.c.statutum.c.presenti.⁊.c.si aplica.d p̄bē.
li.vi. Aduerte etiā circa hec ad regulas cancellarie
et reseruationes q̄ faciunt communiter pontifices
in sua creatione.q꞉ non semper se habent vno mo-
do. Ideo non pono hic.
¶ Quid de presentatis a patronis sede vacante. 7
Rñ.q̄ capitulum potest eos admittere et institue-
re in beneficijs.licet ad episcopū si viueret pertinu-
isset.c.⁊ si capitm.de insti.li.vi.
¶ Quid si episcopus conferat beneficium absen- 8
ti. Rñ. q̄ licet non fiat suum donec consentiat. ta-
men episcopus non poterit alteri cōferre donec il-
le recuset;nec valet collatio si conferat nisi episcop⁹
assignasset terminum competentem consentiendi.
infra quod non consentit.si tamen post terminum
iteꝝ consentiret anteq̄ alteri esset collatum valeret.
c.si tibi absenti.de p̄ben.li.vi.

8 ¶ Quid si epūs ꝯferat benefecium absēti. Rn̄. ꝙ
licet nō fiat suū donec ꝯsentiat. tn̄ epūs nō poterit
alteri cōferre donec ille recuset. nec valet collatio si
ꝯferat nisi eps assignasset t̄minū ꝯpetentē ꝯsentiē-
di infra qd̄ n̄ assentit. si tn̄ pꝰt̄minū itex ꝯsentiret an̄
ꝙ alteri eēt collatū valēt. c. si tibi absēti. de pb. li. vj.
9 ¶ Vtx eps vel alius cui mandabat̄ de bn̄ficio ꝓ
uideri paup clerico teneat̄ itex ꝓuidere si ille cleri-
cus aliud ē ꝯsecutꝰ. Rn̄. ꝙ n̄. c. si paup. d pb. li. vj.
10 ¶ Vtx eps teneat̄ ordiatis ꝑ ipm̄ ꝓuidē de bene
ficio. Rn̄ ꝙ sic. si est in sacris ordiatus. c. cum scd̄s.
de preben. Idem dic quando cōmisit ꝙ ordinetur
per alium. c. si episcopus. de prebē. li. vj. Et hoc ve
rum nisi habeat suum vel paternam hereditatem
vnde possit sustentari s̄m glo. in. d. c. si epūs.
11 ¶ Vtrum promittens alicui prouidere de benefi
cio ecclesiastico non vacante. vel qualitercunqꝫ ꝓ-
mittat cum potuerit teneatur. Rn̄. ꝙ non. quia ta
lis promissio est nulla. c. detestanda. de conces. pb.
li. vj.
12 ¶ Vtrum recipiens beneficium ecclesiasticum de
manu laici cadat in aliquam penam. Rn̄. Innoc.
in. c. qsqs. de elec. ꝙ sic. qꝛ est intelligibilis ipso iure
de iure pa. preterea tn̄ epūs posset cū eo dispensare
s̄m eundē. ar. c. nup. de sen. excom.
13 ¶ Vtrū quis possit renunciare suo bn̄ficio vt alij
ꝓuideat̄. Rn̄. Pa. in. c. dilecto. de preben. ꝙ sic. dū
modo in actu renūciationis nō deducat in pactū:
ꝫ ipam renūciationem faciat pure et libere. al's esꝫ
symoniacū. vt vult glo. in. d. c. dilecto. ⁊ glo. in. c. ex
parte. el. j. de offi. dele. Si tamen in animo gereret
vt alteri concederetur: non esset symonia: dummo
do pactum nō faciat licet peccet. vt est clara glo. in.
c. ordinationes. j. q. j.
14 ¶ Cui potest dari bn̄ficiū ecclesiasticū. Rn̄. ꝙ so-
lis clericis nō cōiugatis ⁊ habētibꝰ etatem debitā.
et que sit etas debita. Vide. j. Etas.
15 ¶ Vtrum clericus ꝯiugatus possit habere benefi
cia ecclesiastica. Rn̄. Pa. in. c. sane. de clericis ꝯiug.
ꝙ nō. Sed nec etiā administratōnes ecclesiasticas.
Et ꝑ hoc puto ꝙ non possit esse vicarius epi qd̄ te
nēt doc. in. c. vno. e. ti. li. vj. ⁊ in. c. Johannes. Idē
Pa. eo. ti. tenet ꝙ nec etiā pōt dispēsari cum eis vt
habeāt beneficiū simplex. licet alij ꝯtrium teneāt. et
potest saluari dictū eorū vt valeat dispensacio si fi-
at a papa. ⁊ Pa. intelligat non valere si fiat ab infe-
rioribus pape.
16 ¶ Vtrū filius sacerdotis possit obtinere beneficiū
in ecclesia patris. Rn̄. ꝙ sic. si al's ē legitimatus ca.
ad hec. de fi. ps̄. dūmodo nō ad illas dignitates vl'
prebendas quas immediate pater eius habuit ꝓ-
moueatur. c. ꝯstitutus. de fil. pres. Et noīe filiox in
hoc veniunt etiā nepotes de iure in hereditate suc
cedentes. vt sunt ꝑ rectam lineā descendentes ne-
potes. ar. insti. de here. quali. et dif. §. sui. s̄m Ho.
⁊ Ber. in. c. ad extirpandas. de fi. pres. Secꝰ in col
lateralibus in quibus successio locū non habet. ar.
de. offi. dele. c. ex pte. Item s̄m Ho. nepos potest
poni immediate in ecclesia quam auus eius habu
it patre eius viuente. sed patre mortuo non potest.
quia cessat ratio in primo casu successionis. ꝫ nō in

secundo. Itē aduerte ꝙ si pater habuit personatū.
imediate nō poterit filius in eadem ecclesia habere
vicariā: vt in. c. Michael. de fi. ps̄by. vel econtrario
si pater habuit vicariā perpetuā filius immediate
non poterit habere personatum: vt in. c. ꝯstitutus.
de fi. ps̄by.
¶ Quis potest dispensare cum illegitimis vt obti 17
neant beneficiū ecclesiasticū. Rn̄. ꝙ epūs in benefi
cio simplici cui non iminet cura animax vt in. c. is
qui. de fi. ps̄by. li. vj. nec distinguo s̄m glo. ibidē. an
sit spurius adulterinꝰ vel naturalis: licet q̄ ad suc-
cessiones distinguantur et in difficultate dispensan
di. In alijs autem solus papa.
¶ Sed nūquid poterit eps dispensare cū talibus 18
in ꝑsonatu vl' dignitate sine cura. Rn̄. glo. in dicto
c. is qui. ꝙ nō: sed solus papa. Et eam sequunt̄ cō-
muniter doc. etiā si efficeretur religiosus.
¶ Vtrū eps possit cū predictis dispensare in cano 19
nicatu ecclesie cathedralis. Rn̄. s̄m Archi. in dicto
c. is qui. ꝙ sic. ex quo nō inuenit̄ ꝓhibitum. Et cū
eo cōcordat Ge. in. d. c. is qui. licet Jo. mo. ⁊ alij te-
neant ꝙ non potest. qd̄ non placet.
¶ Vtrū eps cum predictis possit dispensare in re 20
ctoria. Rn̄. ꝙ sic in omni bn̄ficio: dūmodo non ca-
dat in nomē dignitatis vel personatus. vl' habeat
curā animarū. Et hec tene. licet quidā teneāt ꝯtra-
riū: vt notat Ge. in. d. c. is qui. Et ratō potissima ē:
qꝛ ptās dispensandi ꝯcessa alicui: cuius effectus nō
in ipum ꝫ in aliū deriuatur debet late interpretari.
vt no. Jo. an. in. c. fi. de ver. sig. Et se. Jo. de Imo.
⁊ Ge. in dicto. c. is qui. Et maxime qn̄ interp̄tatio
fit cōtra ipsum cōcedentē. iuxta nota. de priuil'. c. qꝛ
circa. Et ideo iura que videntur cōtraria intellige
⁊ limita ꝙ loquunt̄ in dispensatōe alicui concessa:
cuius effectus in ipsum deriuatur q̄ stricte interp̄-
tanda est. Qd̄ nota.
¶ Quid si beneficiū simplex habeat curā animarū 21
annexā. nūquid eps poterit dispensare cū p̄dictis.
Rn̄. s̄m Archi. in. d. c. is. qui. ꝙ sic: qꝛ talis nō dicat̄
habere curā animax: vt ꝓbat tex. in. c. sup eo. de p̄
bē. li. vj. Nā vt ibi patet potest quis hr̄e prebendā
⁊ dignitatē: cui annexa est parrochialis ecclesia: et
tamen non posset quis habere simul dignitatem ⁊
ecclesiam curatā. c. de multa. de prebē. Lap. abbas
limitat hoc verum quādo ecclesia curata habet vi-
cariū alium ab isto. al's non. Alij doc. indistincte te
nēt ꝙ nullo modo episcopus potest dispēsare. Vi
de Ge. i dicto. c. is qui. Mihi placet prima opinio.
cum predicta limitatione domini Lapi.
¶ Pone ꝙ in ecclesia est statutum iuratum et per 22
papam approbatū ꝙ nullus illegitimus ibi pro-
moueatur an episcopus possit dispēsare. Rn̄. Jo.
mo. et sequitur Ge. in dicto. c. is qui. ꝙ nō. ex quo
tale statutum ē iuratum vel confirmatum. Secus
esset si solum esset statutum non iuratum vel ꝯfir-
matum: quia tunc posset episcopus dispensare cō-
tra propriū statutū. iuxta no. de elec. c. licet canon.
Limita predicta omnia ꝙ episcopus potest dispē-
sare cum illegitimo in beneficio simplici verum ni
si aliud impedimentum canonicum obstet ꝙ ille-
gitimitas et sup que episcopus nō possit dispensa-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

re: vt in dicto.c.is qui.

23 ℭ Utrum dispensat⁹ vt ꝓmoueatur ad ordines sacros ꝑ papã. per hoc videatur talis illegitimus dispensatus vt possit obtinere beneficiũ cum cura. Rñ. ꝙ non. quia dispensatio nõ trahitur ad consecutiua eius super quo dispensatur quãdo dispensatio inprimit effectũ validum super actu in quo dispensatur absqꝫ eo ꝙ extendatur ad illud ꝯsecutiuũ ſm Ge. in dicto .c. is qui.

24 ℭ Utrũ pfatus illegitimus dispensatus vt possit obtinere beneficiũ ecclesiasticum possit post primũ postea aliud obtinere virtute dispẽsationis. Rñ. Ge. in dicto.c. is qui. ꝙ Paulus hoc distinguit: ꝙ aut dispensatio fuit facta super certo beneficio. et tunc si fuit in culpa vt illud nõ haberet. sic aliud nõ poterit habere. Si vero nõ fuit in culpa: vel dispẽsatio super incerto beneficio fuit: sic poterit post primũ aliud hrẽ: et placet m. licet Ge. ibi videatur tenere opi. do. Lapi. q̃ aliter distinguit. Sed m non placet. vide eum ibi si placet.

25 ℭ Utrũ pfatus dispẽsat⁹ vt possit hrẽ bñficiũ curatũ possit ꝑ hoc obtinẽ dignitatẽ. Rñ. Ge. i.c. fi. de fi. pſb. ꝙ ñ: qꝛ ista ponũt vt diuersa i. d. c. fi. g vno cõcesso nõ veniet aliud. vñ i dispẽsatõe non ꝓcedit argumentũ a maiori: nec a sili: vt ibi no. Ge.

26 ℭ Utrũ illegitimus vl' irregularis dispensatus in ordine ⁊ bñficio atqꝫ ꝓmotus possit postea impetrare dispensationẽ sup ꝑlalitate nõ facta intentiõe de defectu illegitimitatis vel irreglãritatis. R. ſm Ge. in. d. c. fi. ꝙ nõ tex. ẽ i. d. c. fi.

27 ℭ Utrum episcopus possit dispensare cum predictis illegitimis: vt possint plã bñficia simplicia retinere simul. R. Ge. vbi supra ꝙ nõ. facit. c. is cui. primo R. de preben. li. vj. vbi quando conceditur alicui vt possint beneficiũ alteri conferre. itelligitur de vno et non de pluribꝫ.

28 ℭ Utrũ epũs possit dispẽsare cũ illegitimis: vt habeãt simplex beneficium seu ꝓbendã i ecclijs suoꝝ patrꝫ q̃ sunt sacerdotes. R. ꝙ nõ. ipis viuentibꝫ. c. cũ decorẽ. de fi. pſb. Multominꝰ i canonicatu. c. cũ ad abolendã. de fi. pſby. Sed ipis mortuis sic dũmodo nõ dispenset sup bñficio seu ꝓbenda quã eiꝰ pater tenebat imediate: secus si mediate. Gof. tam̃ tenet ꝙ nunq̃ canonicatũ i eadẽ ecclesia poterit habere ex dispensatõne epi. Sed contrariũ credo verius: vt nota. in dictis. c.

29 ℭ Pone papa dispẽsauit cũ illegitimo vt possit ꝓmoueri ad bñficiũ etiã curã habens. nũquid ꝑ istã dispensationẽ poterit ꝓmoueri ad bñficiũ cui pficiendus ẽ ꝑ electionẽ eligendus. R. ſm Ge. in. c. is qui. ꝙ sic. qm̃ qñ viciũ tollit ex toto vt i casu pdicto põt eligi: vt i. c. cũ vintoniensis. de elec. etiam si esset dubiũ an vba dispensatõnis tollãt ex toto vicium. Et hoc tene. licet alij dicãt ꝙ non põt itelligi.

30 ℭ Infra qd tempus debet bñficiũ vacans cõcedi. R. ꝙ i cathedrali et regulari eccl'ia vacante prelato infra tres menses eligere tenentur. c. ne pro defectu de. elect. nisi essent priuilegiati vt minores. Alia autem beneficia ecclastica ifra sex menses. c. nulla. de pces. preben. Alis collatio seu prouisio deuoluitur ad eum qui proximo preesse dignosatur nisi in casu i quo ꝓuisio pertinet ad capitulum deuoluitur ad epm. et ꝯtrario. et post ad metropolitanũ. ⁊ pꝰ ad papam. Hoc est verũ nisi legitimo impedimẽto essent impediti. Et incipit currere dictum tẽpus a die scie. non vacationis. c. qꝛ diuersitatem. de cõ. p. Et itelligitur legittimũ impedimentum peregrinatio. vel suspẽsio etiã ex culpa. nisi eet in mora petẽde absolutõis. d. c. qꝛ diuersitatẽ. Et si bñficia ptinerẽt ad regulares exẽptos. epi ꝓuidebũt non obstãte exemptõe cle. qꝛ reglãres. de sup. neg. pla.

31 ℭ Utrum pfatum tp̃us habeat locũ i habẽte istituere pñtatũ ꝑ pronũ. R. dñi de rota tenẽt ꝙ nõ qꝛ d. c. nulla. nõ extẽdit ad eũ q bꝫ istituere. sed ad eũ qui habet conferre.

32 ℭ Utrum liceat alicui sibi ꝓcurare beneficiũ. R. Tho. ⁊ Ray. ꝙ beneficium cum cura animaꝝ nõ licet. qꝛ ydonee non potest admistrare sine grã seu charitate quam nullus se habẽ scire potest. Secus esset de alijs beneficijs: qꝛ pñt procurari. Aug. de ancho. li. de ptãte pape tenet generaliter non posse sine peccato. Quod verum credo qñ principaliter ꝓcurat: vt habeat beneficiũ. Secus qñ principaliter ꝓcuraret vt posset ꝓdesse.

33 ℭ Utrũ occupãs bñficiũ viuẽtis scienter faciẽs se institui. fit infamis. R. Pa. in. c. j. de concess. ꝓben. ꝙ sic. iij. q. j. audiuimus. Et solus papa dispensat cum eo. sicut cum illo q viuente vxore aliã accepit. vt in. c. fi. de eo. q duxit in vx. quã pol. ꝑ adulte. Ex quo cõcludit pa. ibidem ꝙ licet cum vacaret fecerit se institui vel sibi cõferri a papa nõ habita mentione de occupatione ꝓpterea non valet. ⁊ est subrepticia. quia non sic faciliter obtinuisset facit. c. postulasti. de rescri. Simuliter dicit d eis q de facto occupãt vel ꝑ brachium seculare se in vacãtibꝫ beneficijs intrudunt. si non faciũt mentionem in impetratione de tali occupatione. qꝛ omne id ex q nõ ita faciliter obtineret taciti iducit surreptionẽ. ꝑ. d. c. postulasti. cum similibꝫ.

34 ℭ Quot bñficia potest quis hrẽ. R. ſm Pa. in. c. cõquerẽte. de cle. nõ resi. ꝙ habens beneficium q̃ntũcunqꝫ simplex qd ꝑ se sufficit ad vitam beneficiati non potest aliud tenere sine peccato mortali. ſm glo. in. c. dudũ. el. j. de elec. Qd limitat idem Pa. si ꝓpter se solum hꝫ. Secus vo si collata sibi essent nõ rõne sui ꝫ ꝓpter vtilitatẽ beneficioꝝ. vt quia est homo industriosus ⁊ bone ꝯsciẽtie. vt no in. c. cũ iam dudum. de preben.

35 ℭ Utrum habens plura qñ vnum sufficit excusetur ꝑ dispensatõem. R. glo. pdicta ꝙ sic. ꝫ Pa. i. d. c. dudum. dicit ꝙ habet ꝓ indubitato ꝙ nõ sit tutus quo ad ecclesiã triumphantẽ. etiam dispensatꝰ per papam. quãdo dispensatus ẽ ꝓpter se ⁊ suã vtilitatem. quia in hoc casu nõ solũ alterat iuris positiui dispositio. ꝫ etiam xpi patrimonium iniuste dispergit. Cum g papa non possit sine causa alienare bona eccl'ie sine graui pctõ. vt dicit Archi. xij. q. ij. nõ liceat pape. ergo multominus põt dare licentiã alteri ipm dispergendi. vt in. c. nuper. de resti. do. post di. Et sic conuincitur ratõ Inno. in. c. cum ad monasterium. de sta. mo. qꝛ hic non solum violat ius positiuum. sed potius diuinum. Hoc idem

tenet Ho.in d.c.dudum.quem sequitur Jo.an.
Dicit etiam Tho.in.ix.quolibet.q.v.q̄ hr̄e plu-
res p̄bendas absolute ꝯsiderando est q̄d de se in-
ordinatum.vtpote.quia q̄s nō potest in diuersis
ecclijs deſuire quibꝰ q̄si ꝓ stipendio p̄bende sunt
ordinate vt ministrātibꝰ in eis dent̄.Est etiam di-
minutio diuini cultus.vnde vnus loco plurium
ꝯstituit̄.Est etiam inequalitas.vnde vnus habet
multa beneficia.ꝛ alius nō pōt hr̄e vnum.Conti
net ꝛ aliq̄n defraudatōem voluntatum testatoꝝ.
q̄ vt certus numerus ſuientiū deputaretur talia
ꝯtulerunt.ꝛ multa alia.ꝛ nisi aliqua circūstantia
superueniat que ſmoueat totaliter inordinatōm
eius nunq̄ erit sine peccato.sicut nec homicidiū
potest fieri etiam cum dispensatōe.nisi habeat cir
cūstantiaꝫ que remoueat eius inordinatōm.Ad-
uerte tn̄ ſm Gofre.q̄ est triplex circūstantia que
pōt remouere talem inordinatōem.ita q̄ dispēsa-
tio sit legitia ꝛ tutus dispensatus.Prima necessi-
tas puta.q2 plures nō inueniūt̄ idonei.Scda vti-
litas ecclesiaꝝ ꝛ eoꝝ q̄bꝰ p̄sunt.Tertia p̄rogatiua
meritoꝝ.Nec valet ꝯsuetudo ſm Pa.in.d.c.du-
dum.Et iura sue glo.que dicunt valere intellige
ꝓ necessitate vel vtilitate beneficioꝝ.vel p̄rogati-
ua meritoꝝ.puta q2 plus valet abn̄s q̄ꝫ alius pn̄s
vel ꝓ potentia retinēdi plura bn̄ficia simplicia.ſꝫ
nō vt fructus lucri faciat sibi ad vtilitatē priuatam
vel ad augēdū patrimoniū.vel vt lautiꝰ viuat.vl'
vt faciliꝰ ad ep̄atum vel maioreꝫ dignitatem pos-
sit ascendere.q2 cum tali intentōe etiaꝫ vnum bn̄-
ficium hr̄e de se est inordinatū.q2 est ꝯ oēm rōem
vt in.c.rō nulla.cū ibi notatis.de p̄ben.et ꝯ offi-
ciuꝫ pietatis.xvj.q.j.c.fi.vide etiam de hoc.ī.de-
ricus.ij.ꝛ.iij.

56 Utrum hn̄s bn̄ficium cū cura.si recipiat scdm
cum cura.ipso iure sit p̄uatꝰ p̄mo.Rn̄.q̄ sic stati
adepta pacifica possessione.c.d multa.de p̄bē.vel
q̄n ꝑ eum stetit quo minꝰ hr̄e.c.licet.de p̄bē.li.vj.
Et nisi p̄mū resignet in manu ordinarij.vel cū cō
petit ipso iure est p̄uatꝰ etiā scdo.et inhabilis ad
q̄dcūq3 bn̄ficium ꝛ etiam ordines sacros ꝛ ad pa-
pam ꝑtinet dispensatio.ꝑ ex̄ua.Jo.xxij.q̄ incipit
Execrabilis.Et io nō poterit absoluere sub ditos
rōe p̄mi bn̄ficij.Fallit hoc in septem casibꝰ.Primꝰ.
q̄n scdm annectetur p̄mo.c.super eo.de p̄bē.li.vj
Secūdus casus q̄n expedit de bonis ꝓprijs vtilita
tem p̄mi bn̄ficij.ꝛ ip̄m ſtinet donec sit sibi satisfa
ctuꝫ ſm An.de bu.ꝑ.c.q̄cūq3.xxij.q.iiij.Et suffi-
cit q̄ talis expensa sit vtilit̄ cepta'.lꝫ postea a casu
sit totum ꝑditum.ſm Jo.an.in.c.ex ꝑte.de ꝯstitu.
puta.quia domum factam ignis postea cōbussit.
Terciꝰ casus q̄n acceptat calore iracūdie ſm Jo.
de li.ꝛ.d.Anto.et facit glo.in.c.ex l̄ris.de diuoꝝ.q̄
vult q̄ ꝯfessio ex iracūdia facta n̄ p̄iudicet.Quar
tus casus q̄n acceptat ad t̄pus.puta donec alit̄ fue
rit bn̄ficio ꝓuisum ſm Pe.de Ancha.in.c.i.de cō
sue.li.vi.Quintꝰ casus q̄n ꝯmutauit vnum bn̄fi-
cium in aliud hn̄s alia bn̄ficia curata.dummodo
possessionē nō fuerit nactus tex.est in cle.si plures
de p̄ben.Sextus casus q̄n habet ꝑ dispensatōem
vt in d.c.dudum.Septimus casus in episcopatu
qui non vacat per secūdum.ſm glo.in dicto.c.de
multa.ꝛ Jmol.in cle.gratie.de rescri.Jdem dic de
quocūq3 alio beneficio ecclesiastico q̄ quis nō pōt
cū alio tenē nisi dispēset̄ cum eo.Et q̄s possit dispē
sare.ī.dicā.§.xxxviij.

Utrū habēs bn̄ficiū in cōmēda teneat̄ seruare 57
ecclesiaꝫ in statu suo:Rn̄.Pa.in.c.de monachis.
de p̄ben.q̄ sic.nec pōt aliq̄d de statu ecclie minue
re ſꝫ de sup̄fluo pōt sibi ꝓuidere.al's non

Quis pōt dispēsare vt q̄s habeat plā beneficia
legitima cā interueniēte:Rn̄.q̄ in pluribꝰ simpli 38
cibus.vel in vno curato.et alio simplici pōt ep̄us
dispēsare vt in diuersis ecclesijs habeat.sed ī vna
ecclia pōt si sunt simplicia.ſm glo.in.c.l̄ras vias
de ꝯces.p̄.Jo.an.dicit verū si sunt difformia.vnō
dicit q̄ pōt dispēsare vt q̄s habeat dignitatē ꝛ ca-
nonicatū in eadē ecclesia.facit.c.i cū glo.de cōsue.
li.vi.Fede.ꝯsilio.cxv.tenet q̄ pōt dispēsare ep̄us
vt q̄s habeat canonicatū ꝛ altare seu bn̄ficiū alicu
ius capelle in eadem ecclesia.Et hoc sequit̄ Pa.in
dicto.c.l̄ras.Jn duobꝰ aūt ꝯformibꝰ nō pōt puta
vt q̄s habeat duos canōicatꝰ in eadē ecclesia.Et
dicit Pa.vbi.s.q̄ hoc sequūtur cōiter docto.Et
ideo duo altaria in eadē ecclesia nō possunt ī titu-
lū haberi ex dispēsatiōe ep̄i ſm Guil.d mōte lau.
Et videt̄ sequi Ge.vbi.s.et placet q̄a altaria que
dant̄ in titulū ꝑpetuum dicunt̄ bn̄ficia ſm glo.in
cle.ii.de deci.Et sequit̄ Ge.in.c.i.de ꝯsuetu.li.vi.
Altaria v̄o q̄ nō dantur in tituluꝫ bn̄ possūt hr̄i ex
dispēsatōne ep̄i.Jn ꝑsonatibus v̄o vel dignitati-
bus vel administrationibꝰ.aut officijs perpetuis
quocūq3 nomie censeant̄ non pōt nisi solus papa
dispēsare:vt in dicto.c.i.§.in eadē ecclesia vel in di-
uersis:vt in.c.de multa.de p̄bē.licꝫ tex.videat̄ so-
lū de eadē ecclesia ꝓhibere.Sed doct.in dictis.c.
dicūt etiā locū hr̄e ī diuersis.s.ecclesijs.ꝑ.c.q2 non
nulli.de cle.nō re.Qd nō.lꝫ Jnno.dicat ꝯtrarium
in dicto.c.de multa.s.q̄ ep̄us pōt dispēsare in plu
ribus ecclesijs.dūmō curā aīaꝝ nō habeāt.

Quid fiendū de fructibus bn̄ficioꝝ.vide.ī.de 39
ricus.iij.ꝛ.xiij.per totum.

Utrum fructus bn̄ficij vacantis sint seruandi 40
successori:Rn̄.q̄ sic.vel in vtilitatē ecclesie expen
dendi.al's ꝯtrafaciētes si sunt capitula.ꝯuētꝰ.col-
legia:vel singule persone ī cathedralibꝰ ecclesijs ꝛ
regularibus:vel collegiatis sunt suspensi ipso fac
to ab officio ꝛ beneficio:donec plene restituerint
q̄cq̄d ꝑceperūt nō obstātibꝰ p̄uilegijs:vel ꝯsuetu
dinibꝰ:vel statutis:etiā iuramēto vel sedis ap̄lice
auctoritate firmatis.c.q2 sepe de elec.li.vi.

Quid de p̄latis q̄ bona ecclesiarū:dignitatum
p̄oratuū ꝛ ꝑsonatuū vacantiū sibi subiectaꝝ vel q̄ 41
ꝑtinent ad eoꝝ custodiā occupāt:Rn̄.q̄ nisi spe-
ciali p̄uilegio:vel ꝯsuetudine p̄scripta:vel alia ra-
tionabili cā hoc faciāt ep̄i ꝛ sup̄iores sunt suspensi
ab īgressu ecclesie.ꝛ alij ab officijs ꝛ bn̄ficijs.do-
nec satisfecerint.Jdem dic de alijs ꝑsonis ecclesia-
sticis ad quoꝝ collationē p̄ntationē seu custodiaꝫ
ꝑtinent dignitates ꝑsonatus p̄oratus:vel ecclesie
vacantes:vt.in.c.p̄nti.de offi.or.lib.vi.Et hec ꝓ
hibitio loquit̄ de alijs bonis ab his de quibus.s.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

in.§.p̄cedenti.⁊ in.d.c.q꞉ sepe.
42 ¶ Utrū fruct⁹ bn̄ficiorū possint lo cari. vid e.s̄.alie
natio.in pn̄.⁊.§.xviij.
43 ¶ Quid de distributōibꝫ quotidianis. vide.j̄.de
ricus.xiij.§.ij.
44 ¶ Quid de iniuste possidentibꝫ bn̄ficia ecclīastica
Rn̄.ꝙ resignare tenet̄ in manu illi⁹ q̄ pōt accipe
resignatōꝫ.vel si esset in articulo mortis alicui alte
ri recipienti eā noīe illi⁹ cui est faciēda fm Innoc.
Et etiā tenet̄ fructus pceptos restituere. de renū.
c.p⁹ trāsitōꝫ.§.rursus.⁊ dicit Arch.ꝙ si aliq̄s mi
n⁹ canonice obtinet bn̄ficiū.s.symoiace.vl' p frau
dē aut surreptōꝫ aliq̄ i ppetuū nō p̄scribit.c.postu
lasti.de cle.ex.mi. Uerꝫ ē ꝙ dic̄ Ho. ꝙ vite neccia
stricte poterit retinere de ꝯsilio ꝯfessoris.ita ꝙ solū
n̄ egeat ⁊ alios fruct⁹ i eccl'ie vtilitatem ꝯuertat:q꞉
restituere tenet̄.c.dilecto. d p̄b.alr̄ n̄ p̄t absolui ni
si obtineat dispēsatōꝫ ab eo q̄ p̄t nec in foro aīme te
nenē ei subditi obedire vel soluere aliq̄d qū sciunt
pro certo.nec p̄t eosdē subditos absoluere vl' ligare
de q̄ tū dic ⁊ limita.vt.j̄.ꝯfessio.iiij.§.xij.
45 ¶ Utrum fili⁹ puet̄ bn̄ficio ecclīastico ꝓp̄ crimen
lese maiestatis ꝯmissum a p̄re. Rn̄.glo.i.c.satis p
uersum.lvj.di.ꝙ nō. Idē dicit nec ꝓp̄ crimē lese
maiestatis diuine.vtputa q꞉ heretic⁹ vel scismati
cus.c.q̄cūq꞉.de here.li.vj.de scisma.c.vnico.li.vj.
vbi lꝫ ꝓhibeat̄ admitti ad bn̄ficia ecclesiastica tali
um filij. non tū dī ꝙ h̄itis puent̄.q̄d nota.

b **Bigamia** est triplex fm glo.e.ti.
.c.j.P̄ria dī vera. Se
cūda silitudinaria. Tercia interp̄tatiua
1 ¶ Quot modis ꝯhitur bigamia vera?
R.fm Ri.i.iiij.di.xvij.ar.iiij.q.j.⁊ gl.vbi.s̄.vno
mō qū habuit plures legitimas vxores.xxvj.dist.
acutī⁹.⁊.c.se. Intellige si ambas cognouit al's sec⁹
ar.in.c.debitum.de biga.
2 ¶ Quot modis ꝯhit̄ bigamia interp̄tatiua? Rn̄.
fm glo.in.d.c.j.ꝙ duobꝫ modis. P̄mus qū ꝯrit
cum corrupta.xxxiij.di. maritum.⁊.c.a nobis.eo.
ti. Intellige si cognouit eam.al's non.d.c.debitū
Secūdus qū reddit debitū vxori adultere.xxxiij.
di.c.si cuius.⁊.c.se.etiam si ad p̄ceptum eccl'ie red
deret fm ꝯmuniorē opi.⁊ etiam si ignorabat eā ad
ulteram fm Pa.in.c.si vir.de adult.allegat.xvij.
di.sicut.⁊ de biga.c.ij.
3 ¶ Sꝫ nūq̄d accipiens virginē quā nō cognouit
et ea mortua accepit secundam virginem quam
cognoscit.vel econtrario p̄mam cognouit:ꝫ nō
secundam efficit̄ bigam⁹? Rn̄.Mo.ti.eodē.ꝙ n̄
Similiter si ducit mulierem virginem ab aliq̄ de
sponsatam ꝫ nō cognitam p̄mortuo sponso non
est bigam⁹.di.xxiij.c.si.⁊.d.c.debitū
4 ¶ Quid si credebat v̄ginem tp̄e ꝯsummatōis ma
trimonij ⁊ post cognouit corruptam? Rn̄.ꝙ biga
mus est.xxij.q.v.ille.liij.di.q̄ in aliq̄.nec excusat er
ror vel ignorantia.d.c.ille.
5 ¶ Utrum deflorans v̄ginem ⁊ postea accipiens
eā in vxorē sit bigam⁹? Rn̄.glo.⁊ Pa.in.c.sane.d
cle.ꝯiu.ꝙ non. Et lꝫ Mo.vbi.s̄.dicat ꝙ celebrior
opi.teneat ꝯrium,ego credo veriorem opi.ꝙ non
sit bigamus:q꞉ licꝫ auten. quō op.epi.§.j.velit ꝙ
vxorē habuerit virginē.tamē si attendam⁹ ad ve
ritatē que opi. ꝓferenda est.c.nup.a nobis.de bi
ga.viij.di.veritate.lxxxj.dist.quicūq꞉.⁊ q̄ filij sint
le.per mas.C.plus va.q̄d agi.l.j.ij.⁊.iij.non diui
sit carnem suā. Nec obstat ꝙ opinio p̄feratur ve
ritati.de spōsa.iuuenis.iij.q.vij.§.tria.ff.de offi.
pre̾to.l.barbarius.C.de testa.l.j.xxij.q.ij.homines
ff.ad macedo.l.iij.⁊ in dic.c.nup a nobis.q꞉ Rn̄.
Inno.in dicto.c.nup a nobis.ꝙ ista causalia sunt
Prefert̄ enim aliquādo opinio veritati fauore cō
trahētiū ⁊ odio decipiētiū: vt dicta.l.iij.ff.ad ma.
vel fauore prolis.c.q̄ inter.qui fi.sint legi. aut testa
mentorū.dicta.l.j.vel aliqua cōmunis opi.p̄fert̄
veritati.dicta.l.barbarius.⁊ in.d.c.nup a nobis.
vbi factū attēdit ꝙ nō excedit casum suum.
¶ Quid si vnam vxorem habuit ⁊ cognouit ante 6
baptismū ⁊ aliam post? R.ꝙ bigamus est.xxviij.
q.vltima.c.oportet.et.c.acutius.licꝫ Jo.contrari
um dixerit et male.
¶ Quot modis ꝯtrahit̄ bigamia similitudinaria 7
Rn̄.ꝙ quatuor modis. P̄m⁹ cū q̄s cōtrahit cū
deo p votū solēne postea contrahit matrimoniū
de facto.xxviij.q.j.quotquot.⁊ d bigamis.c.a no
bis. Secūdus qū quis diuersis temporibꝫ habuit
plures vxores.vnā de iure alterā d facto:⁊ cogno
uit ambas.d.c.nup. Terci⁹ si simul duas habuit
vxores vnā de iure alteram de facto vl' ambas de
facto et cognouit ambas.d.c.nup. Quart⁹ modus
si existens i sacris ꝯhit:vt in.d.c.nup.
¶ Sed quis dispensare potest cum bigamis vere 8
Rn̄.ꝙ quidā dixerunt ꝙ nemo potest.tu dic cum
Ri.vbi.s̄.ꝙ papa solus potest.xxxiiij.dist.lector i
glo.vbi lucius dispēsauit cum Pano. archiep̄o q̄
fuit bigamus. Alius inferior nō potest etiā in mi
noribus.no.in.c.vnico.de biga.li.vj. Idem de bi
gamis interpretatiue: quia sic in ipsis est defectus
sacramenti.sicut in bigamis vere fm glo.in dicto
c.j.de biga.
¶ Nūquid in bigamis similitudinarie possit epi 9
scopus dispensare? Respōdeo fm Pa.in.c.de dia
cono.et.c.sequēti.qui cle.vel vo.ꝙ si clericus in sa
cris cōtraxit cum corrupta solus papa dispensabit
d.c.nuper. Si v̄o clericus de iure contraxit cum
vna. puta anteq̄ esset in sacris ⁊ de facto cum alte
ra.scꝫ post ordinationē:et ambas cognouit solus
papa poterit dispensare.d.c.nuper. Et similiter in
non clericis qui isto modo bigamiā contraxerint
Quidam voluerunt restringere hoc verum si sci
ens impedimentū accepit de facto eam. Secus si
ignorabat.tamen cōmuniter tenetur ꝙ siue sciens
siue ignorans de impedimento.secundam accepe
rit ⁊ cognouit:q꞉ tex.ad animū cum ope secuto at
tendit:quia sic in ipsis est defectus sacramēti sicut
in bigamis vere.fm glo. in dicto.c.j.et in dicto.c.
nup.fm Ge.in.c.vnico.de biga.li.vj. Si v̄o exi
stens in sacris q̄uis contraxerit cum virgine nec
aliam habuerit vxorem ante in laicali habitu vel i
minoribus poterit episcopus dispēsare: vt mini
stret tex.est in.c.diuersis.de cle.ꝯiu.⁊ in.c.j.qui cle.
vel vo.cū glo.ibidem.⁊ etiā vt ꝓmoueat̄ ad vlte

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

nota.c.sane.de cle.cōiu.Et ad dictū.c.nup.qd videtur cōtra.dicit q intelligit de eo qui ante sacros ordines aliam habuit.et post in sacris aliā accepit. Ad.c.vo.ij.q de.vel vo.dicit q loquit in illo quez non penitet vere.vel est suspicio de recidiuo.q tūc nisi ingrediat religionez non potest. Similiter qñ immineat scandalū.vt in.d.c.no.

10 ¶ Vtrū bigamus bigamia vera fm primū modū sit puatus puilegio clericali. R.q non.sed solū illi q sunt in minoribȝ ordinibȝ. sed qui sunt in sacris bene gaudent fm Ge.in.c.vnico.de biga. Ratio fm eum. q ille q ē in minoribȝ taliter contrahēdo. potest viuere et debet vt laicus. Ille vo qui est in sacris nō pōt redire ad seculū.vt no.de aposta.c.tue. in glo.fi.fm Jo.de fan. Et ideo licet sit puatus habilitate ordinū.nō tñ priuilegio clericali.Similit religiosus religionis approbate gaudet. ita q talis pcutiens esset excōmunicatus. q licȝ iste ter. puet cū priuilegio clericali.nō tñ puilegio monachali vl religiōis.Et ter.in.d.c.vnico. restringit vt loquatur de existentibȝ in minoribus ordinibus.et non de monachis vel existentibus in sacris.Et hec verior ē opi.quā sequūtur Archi.glo.in.c.quisquis. lxxxiij.dist.Guil.gar.Jo.mo.et Jo.cal.licet Bonagrā in.c.de bigamis.eo.tit.teneat q sacerdos q contraxit cum vidua.vel duo matrimonia successiue et postea cōmisit homicidiū poterit puniri p iudicem secularē.per.d.c.vnicū.

11 ¶ Vtrū bigamus interptatiue similiter sit puatus omni priuilegio.sicut bigamꝰ vere. R.Ge.vbi.s. q sic.Idē tenet glo.in.d.c.vnico.Nec ob.qd in sequen.§.dicā de casu vero ad casum fictū.q in isto interptatiuo idem est quo ad omnē modū.sicut in vero.quia sic est in eis defectus sacramenti sicut in veris bigamis.vt nota.glo.in.c.j.de biga.et patet i c.debitum.eo.tit.vbi dixit q diuisit carnem suam. facit etiam.d.c.quisquis.lxxxiij.dist.

12 ¶ Vtrū similitudinarie bigamus sit puatꝰ similiter puilegio clericali. R.Ge.vbi.s.q non.nisi q ad executionez ordinuȝ.Et ex hoc infert idem Ge. q pstitutio penalis nō extenditur de casu vero ad casum fictū qñ casus fictus nō fingit idē eē quo ad omnē effectū quē habet casus verus sicut est in pposito vt patet in.c.nuper a nobis.de big.Intellige ergo ter.d.c.vnici.de biga.vero et interptatiuo. et qui non est in sacris vel religiosus q est nudatus omni priuilegio clericali.et astrictus seculari foro.et ei sub excōicationis pena precipitur vt non deferat tonsuram vel habitum clericalē.d.c.vnico.et si portat peccat mortaliter.vt.i.lex.§.iij.

Bisertum dicit quia per duos dies stamus super sextum kalen.Marcij. Et nota q vigilia (b)
sancti mathie semp debȝ esse die immediate pcedenti festo eiusdē.nisi veniret festū die lune.q tūc fieret die sabbati.Et fm cōsuetudinez romane ecclie tpe bisertus.secunda die fit festū sancti Mathie.hec notātur in.c.qsiuit.de verb.sig.

1 ¶ Vtrū suspēsus p annū possit celebrare tempe bisertus vltima die anni bisertilis. R.gl.i.d.c.qsiuit q sic.Sic libertas pmissa seruienti p annū acqrit si seruit.ccclxv.diebȝ.ff.de statu lib.l.cum heres.§.sticbus.si heredi meo.

Blasfemia importare videt quādam derogationez excellētis bonitatis alicuius et pcipue diuine.Quicūqȝ ergo negat aliqd de deo qd (b)
sibi puenit.vl asserit aliqd de eo qd ei nō puenit.diuine derogat bonitati.q deꝰ ē ipsa bonitas essentia fm Dio.de di.no.Quod qdem contingere pōt vl fm intellectū tñ.vl fm intellectum et affectum. Et vtroqȝ mō hmōi derogatio si sit tñ in corde ē blasfemia cordis.Si vo i ore est blasfemia oris. q blasfemia oris opponit cōfessioni fidei et charitati diuine.Et sic ex genere suo ē pctm̄ mortale sp nisi quis aliqñ ex surreptōne in verba blasfemie prorūperet. ita q hoc quod diceret non aduerteret.q tūc soluȝ venialiter peccaret.nec haberet pprie rōnem blasfemie qui ex al.secunda scde.ti.de blasfemia.et Tho. scda scde.q.xiij.ar.j.

¶ Quot sunt spēs blasfemie. R.fm Ambro.sunt due. Prima ē cuȝ deo attribuit qd ei non cōuenit. Secunda cum ab eo remouet qd ei pueniт. Adde terciam fm Tho.vbi.s.cum creature attribuitur quod cōuenit creatori soli. Sed pprie loqndo non sunt diuerse spēs.q negatio et affirmatio nō diuersificant habitus spē.q per eandē sciam innotescit falsitas affirmationū et negationum. 1

¶ Vtrum pctm̄ blasfemie sit remissibile. R.q si blasfemia fit ex coactione vel deceptione vel infirmitate sic hȝ cām annexā prouocatiuā diuine misericordie ad remissionē. Et sic intellige illud Mat. xij.Oē pctm̄ et blasfemia.s.ex infirmitate.vel coactione remittet.Si aūt blasfemiam comitat certa malicia.tūc dr irremissibilis.nō q nō possit remitti.ȝ quia non habet secum cām motiuam ad remissionem.et sic intellige illud Math.xij.Spūs autez blasfemie.s.illate ex certa malicia non remittetur.i. vix siue difficulter remittit.q nō habȝ excusatōem 2

¶ Blasfemia vo sctōȝ pñr redundat in deū dum vel illis attribuūt quod deus ex sua gr̄a declarauit nolle in eis esse vel remouent qd declarauit i eis eē. et eodem mō est pctm̄ sicut blasfemia dei. 3

¶ Vtrum blasfemus possit absolui a pprio sacerdote. Rñ.Pa.in.c.statuimus de male.q nō publice blasfemās ȝ epūs. facit glo.in.c.ij.de peni.et remis.li.vj.Secus si occulte.q fm Hosti. tunc non ptinet ad epm. Ego vo intelligo q ē casus epi qñ blasfemia ē publica nō simplicit.ȝ qñ pter publicitatem defertur ad epm. Vnde dicit Gof.et Ho. q que dicūtur in.d.c.statuimus. de pena tpali vel pecuniaria intelligūtur sedente iudice p tribunali. In iudicio autem aie prsbiter discretus molliendo rigorem dispensare poterit rigorem ex causa circa penam spūalem supiorem.xxvj.q.vij.penitentibȝ. hec Hosti. 4

¶ Sȝ qñ dr publica. Rñ.Pa.et Ho.i.d.c.statuimus.q publica dr qñ est notoria iuris. puta cōuictus vel confessus in iudicio vel notoria facti.puta q publice pluribȝ astantibus blasfemiam intulit. facit.c.fi.de coh.cle.et mu.Et breuit qñ pbari pt.et ad epm defert dr publica.ar.l.palam.ff.de vb.sig. 5

6 ¶ Quid si calore iracundie. vel ebrietatis q̃s blasfemat? Rñ. Pa. in. d. c. statuim⁹ docto. cõmuniter recitant dictum abbatis dicentis q̄ licet peccet grauiter. tñ non punief pena. d. c. statuimus. q̄r nescit quodammodo q̄d faciat. sicut nec cõfessio sic facta p̄iudicat. vt no. glo. in. c. ex lr̃is. de diuor. Et placet Pan. in ebrio. ar. l. omne delictum. §. qui se vulnerauit. ff. de re mili. Sed in accẽso calore ire dicit forte non procedere nisi calor eẽt ex iusta causa ꝓuocatus. ar. l. si adulterium. §. imperatores. ff. de adul. secus qñ ex iniusta causa. puta q̄r in lucro amisit. ar. c. inebriauerunt. xv. q. j. sed ego dico q̄ tam ex ebrietate q̄ ex ira blasfemãs nõ excusaf a mortali si aduertit q̄d dicit ꝛ significatõem vboꝝ vtꝫ ex dictis. quo ad penam. d. c. statuimus. credo oĩno excusari. ꝓpter verbuꝫ in eo po itum. s. presumpserit relaxare. sed quo ad aliam penam extraordinariã bene attendendum est. an fuerit in culpa ebrietatis. vel ire vt maior imponatur ꝛ si nõ fuit in culpa minor detur.

7 ¶ Que est pena p̄fati. c. statuim⁹? Rñ. q̄ vij. dñicis stet p̄ foribus ecclesie. dum aguntur missaꝝ solennia. ꝛ vltimo die sine pallio ꝛ calciamentis. ꝛ ligat⁹ corrigia in collo. Item in. vij. sextis ferijs p̄fataruꝫ dñicarum ieiunet in pane ꝛ aqua ꝛ nõ intret ecclĩã. Item q̄ in quolibet p̄fatoꝝ dieꝝ tres si potuerit vel duos aut saltẽ vnũ pauperẽ reficiat. ꝛ si nõ põt in aliam penam cõmutef. Item si est diues. xl. solidos soluat vel. xxx. vel. xx. vel saltẽ. v. vsualis monete. quã penitentiaꝫ si noluerit facere interdicatur ei ingressus ecclesie ꝛ in obitu careat ecclesiastica sepultura.

Abella vide. ĩ. pedagium. ꝛ tallia q̄r ꝓ eodẽ accipiũt vl' q̃si.

Alix nõ dꝫ esse de ere. aut auricalco. aut cupro. nec de ligno. nec de vitro. nec de cristallo. vel lapide. de cõse. di. j. vasa. ꝛ. c. se. ſꝫ debet esse de auro vel argento. aut stanno. c. calix. de conse. dist. j.

1 ¶ Quis p̄t ꝯsecrare calicẽ ꝛ patenã. Car. in cle. attendẽtes de sta. re. vꝫ sentire q̄ ep̃s ꝛ etiaꝫ abbates q̃ vtunf insignijs pontificalib⁹ qñ hñt ex cõsuetudine. q̄r ista sunt potius dignitatis q̄ ordis. ſꝫ Ge. in. c. abbates. de p̃ui. li. vj. dicit q̄ lꝫ hic gl. sit ꝓ ipsis abbatibus. tñ debet abstinere ꝓpter vnctionẽ q̃ fit in eius cõsecratione. c. vnico. de sacra vnctio.

2 ¶ Quõ execraf? R. fm Pe. de palu. q̄ consecratio calicis fit in suꝑficie. ꝛ iõ si calix argente⁹ cõsecrat⁹ deauref indiget reconsecratione. Secus credo si deauratio cadit ꝓpter vsum. q̄r nõ reconsecrabif. nec est simile in calice deaurato sicut in pariete ecclesie. q̃ decrustatus indiget recõsecratione. vt in gl. c. ecclesijs. de conse. di. j. ſꝫ in ꝑditõne auri q̄d ita subtiliter ponitur. non videtur sit ita consecratio in suꝑficie ipsius quin remaneat in argẽto. ꝛ ita seruat cõsuetudo. Similiter si amittat formã suã execratur. ar. c. j. de conse. ec. vel al. ꝛ quia destructa forma iaꝫ non est calix. ꝛ si reparatur erit nouus calix. ꝛ ideo consecrandus. Secus si formam non amisit. q̃uis aliqualiter lesus fuerit.

Aluniator q̃uis dicaf. vide. s. accusatio. §. viij.

Ambium vide infra vsura. j. §. ij.

Anonica portio dicif. q̄r ẽ a canonibus approbata ꝛ debita iure decretoꝝ. x. q. j. de his. ꝛ. c. decernimus. ꝛ. xvj. q. j. constitutũ. ꝛ in cle. dudum. de sepul.

¶ Quotuplex ẽ canonica portio? Rñ. q̄ duplex. vna q̃ debetur ep̃o ab oib⁹ ecclesijs totius dyocef. de qua habes. x. q. j. in. c. de his. ꝛ. c. seq. in glo. ꝛ de testa. c. officij. ꝛ. c. se. cum cõcordantijs in glo. Alia q̃ debetur ecclesie parochiali. de qua habef de sepl'. per totum. in decre. ꝛ. vj. ꝛ cle. 1

¶ Quota est canonica portõ episcopalis? Rñ. fm glo. in. c. requisisti. de testa. est tercia vel quarta fm consuetudinem. 2

¶ Quota ẽ canonica portio p̄rochialis. Rñ. q̄ iura sunt diuersa. ꝛ iõ erit q̃rta. q̄r ĩ illa oĩa iura ꝯcordant. lꝫ q̃dã dicant mediã q̃dã terciam. ff. de arb. l. diem. §. inde q̃rif. ꝛ de arbi. c. si ex trib⁹. li. vj. nã in dubijs seq̄mur q̄d minimũ est. ff. de le. ij. l. si ita relictũ. in fi. ff. de re. iur. l. semꝑ. ita no. Archi. in. c. cũ quis. de sepul. li. vj. ꝛ Inno. in. c. requisisti. ꝛ Ber. in. c. certificari. de testa. ꝛ hoc verũ nisi consuetudo esset dandi medietatẽ vel terciã. q̄r tunc ista esset debita. vt in dicto. c. certificari. Et sic intellige iura q̃ videntur dicere q̄ est tercia vel medietas. 3

¶ Vtruꝫ consuetudo valeat qua nihil datur ep̃o vel parochiali eccłie? Rñ. Hos. in sum. ti. de sepul. tenet q̄ non. Silr ꝛ Gof. cũ sit irrõnabilis. c. fi. de cõsue. ꝛ ꝯ iura. de sepul. c. j. dñs Petrus de perusio in tractatu de canonica portione. ꝛ Innoc. tenet q̄ consuetudo valet dummõ sit p̄escripta spacio annoꝝ. xl. facit. c. de quarta. de p̄script. ꝛ quod notat Jo. in. d. c. certificari. 4

¶ Vtrũ p̄scriptõne etiã sicut cõsuetudine possit in totũ tolli? Rñ. fm Ho. vbi. s. ꝛ do. Pe. q̄ sic. ſꝫ req̃ritur titulus. vel cursus tp̃is. cui⁹ contrarij mẽoria nõ existat. ꝛ ita loquitur. c. j. de p̄escrip. li. vj. ratio q̄r ius cõe est ꝓ ecclesia parochiali vel ep̃o. Et ideo vbicũq; p̄sumptio est ꝯtra possidentẽ. oportet q̄ titulũ alleget ꝛ ꝓbet ꝑ quẽ talis p̄sumptio tollat. 5

¶ Vtrũ ꝑ pactũ possit renũciari dicta quarta? R. fm Archi. in. c. pactum de pac. lib. vj. q̄ qñ dampnificatur eccłia non valet pactũ. Secus vbi nõ dãnificaretur. quia valeret etiã sine autoritate superioris factũ. l. non co minus. C. de pcu. 6

¶ A q̃bus debef quarta ep̃alis? Rñ. fm Hos. in sum. ti. de sepul. q̄ debef ꝛ põt peti ab oĩb⁹ ecclesijs. ĩ. ꝓpriã diocesim cõstitutis. vt. xvj. q. j. constitutum. siue sint capelle monachoꝝ. vel aliorum religiosorũ. vꝫ monasteria. vel alia pia loca. siue sint conuentualia vel q̃uis alia in ciuitate vel extra. vt de offi. or. conquerente. de testa. officij. ꝛ. c. requisisti. etiã si sint exempta. nisi in p̃uilegio fiat specialis mentio de p̃iudicio ep̃alis quarte. de deci. dudum. §. vltimo. ff. ne quid in loco pub. l. j. §. merito. Panor. in dicto. c. officij. tenet ꝯtrariũ. s. q̄ solũ debeat ab ecclesijs ep̃o subiectis. nõ ab exemptis seu sub- 7